

EL Correu

DE LA UNESCO

juliol-setembre 2022

La CULTURA, un **bé** públic mundial

- **Entrevista a l'actriu mexicana Yalitza Aparicio**
 - **Nollywood es passa a l'streaming**
- **L'escriptura, teler de mestissatge de la cultura islandesa**
 - **A Beirut, Wijhat dona vida als projectes artístics**

EL NOSTRE CONVIDAT

Eka Kurniawan, escriptor indonesi: «M'agradaria viure envoltat de persones que llegeixen la literatura d'arreu del món»

Rep cada trimestre
un exemplar paper
de l'últim número

o
subscriu-te
a la versió digital
100% gratuïta.

Descobreix les nostres
ofertes

<https://courier.unesco.org/fr/subscribe>

Segueix les últimes
notícies del *Correu*

@unescocourier

Facebook

Twitter

Instagram

Descobreix i comparteix

Contribueix a l'èxit del *Correu
de la UNESCO* fomentant-ne la
difusió i l'ús d'acord amb la política
de lliure accés de l'Organització.

2022 • n° 3 • Publicat des de 1948

El Correu de la UNESCO és publicat trimestralment per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura. Promou els ideals de l'Organització, mitjançant la difusió d'intercanvis d'idees sobre temes d'importància internacional relacionats amb el seu mandat.

Director: Matthieu Guével

Redactora en cap: Agnès Bardou

Secretària de redacció: Katerina Markelova

Redactora: Chen Xiaorong

EDICIONS

Anglès: Anuliina Savolainen i Linda Klaassen

Espanyol: Laura Berdejo

Francès: Christine Herme, correctora

Xinès: Li Yihong i China Translation & Publishing House

Edició digital:

Mila Ibrahimova

Iconografia: Danica Bijeljic

Coordinació traduccions i maquetació:

Marie-Thérèse Vidiani

Assistència administrativa i editorial:

Carolina Rollán Ortega

Producció i promoció:

Ian Denison, cap de la unitat de les publicacions

Eric Frogé, assistent principal de producció

Relacions amb els mitjans:

Laetitia Kaci

Traducció:

Christophe Beaufumé

Maquetació: Jacqueline Gensollen-Bloch

Il·lustració de la portada:

© Agnieszka Ziemiszewska

Impressió:

CNAU

En pràctiques:

Tara Goodwin (França/Irlanda)

Elise Poul (França)

Sébastien Procida (França)

COEDICIONS

Català: Jean-Michel Armengol

Coreà: Soon Mi Kim

Espanyol: Chen Ji

El Correu de la UNESCO es publica gràcies al suport de la República Popular Xina.

Informació i Drets de reproducció:

courier@unesco.org

7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

© UNESCO 2022

ISSN 2708-0978 • e-ISSN 2708-0986

Periòdic publicat amb accés lliure sota la llicència Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). Els usuaris del contingut d'aquesta publicació accepten els termes d'ús de l'Arxiu obert d'accés lliure de la UNESCO (<https://fr.unesco.org/open-access/terms-use-ccbysa-fr>). Aquesta llicència s'aplica exclusivament als textos. L'ús d'imatges serà subjecte a una sol·licitud d'autorització prèvia.

Les designacions utilitzades en aquesta publicació i la presentació de les dades que s'hi contenen no impliquen per part de la UNESCO cap posicionament quant a l'estatut jurídic dels països, territoris, ciutats o àrees, o de les seves autoritats, ni quant al traçat de les seves fronteres o límits. Les idees i opinions expressades en aquesta publicació són les dels autors; no reflecteixen necessàriament les opinions de la UNESCO i no comprometen de cap manera l'Organització.

Índex

4

GRAN ANGULAR

La cultura, un bé públic mundial

1982-2022: les polítiques culturals, centrals en el debat internacional	5
«Cal tenir més en compte la diversitat al cinema»	8
Entrevista amb Yalitza Aparicio	
Nollywood es passa a l' streaming	10
Joey Akan	
L'escritura, teler de mestissatge de la cultura islandesa	12
Kristján Guðjónsson	
A Beirut, Wijhat dona vida als projectes artístics	15
Noé Pignède	
A Suzhou, la nit pertany al patrimoni cultural	18
Wang Qin	

20

ZOOM

Le Nova Delhi faceciosa de Vineet Vohra	20
--	----

30

IDEES

NFT: la febre de l'art digital	30
Catherine Hickley	

34

EL NOSTRE CONVIDAT

«M'agradaria viure envoltat de persones que llegeixen la literatura d'arreu del món»	34
Entrevista amb Eka Kurniawan	

38

DESXIFRAMENT

La diversitat de les expressions culturals: inventari	38
--	----

Editorial

MONDIACULT 2022 – La Conferència Mundial sobre Polítiques Culturals i Desenvolupament Sostenible s'inscriu dins un compromís que la UNESCO ha assumit des de fa temps per encoratjar un diàleg inclusiu sobre la cultura a tots els nivells de la societat. Com l'any 1982, MONDIACULT es tornarà a convocar a Mèxic, on l'efervescència intel·lectual i col·lectiva havia donat lloc a una redefinició de la noció de cultura. Aquesta definició ampliada, més profunda, inclou els drets fonamentals dels humans, els sistemes de valors, les tradicions i les creences.

Quaranta anys són pocs, però ens donen prou perspectiva per observar tant retrospectivament com prospectivament l'acció pública a favor de la cultura, impulsada per la UNESCO durant els últims decennis. Construir polítiques culturals adaptades als nostres temps és tot el repte de MONDIACULT, davant els immensos desafiaments contemporanis que criden per una renovada solidaritat mundial.

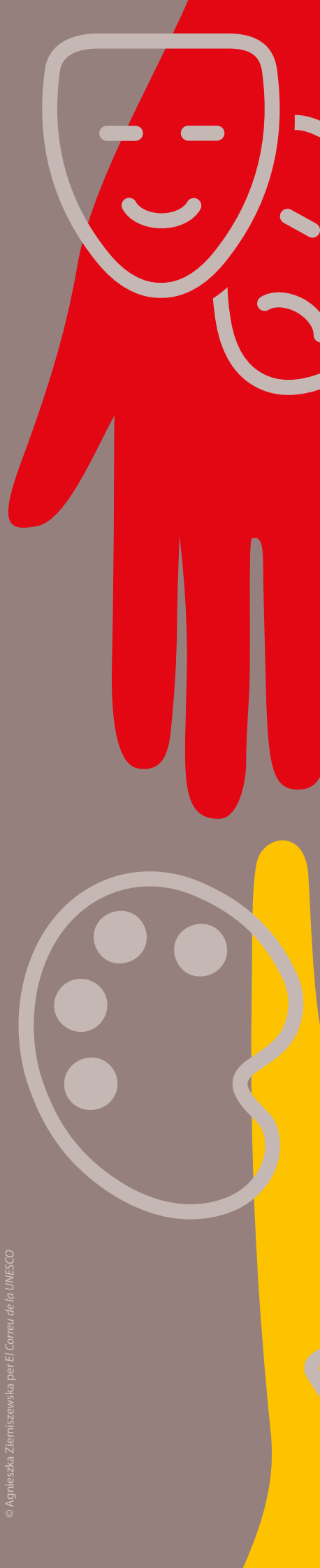
Mentre el món s'està recuperant progressivament d'una pandèmia com mai havia conegut en més d'un segle, alguna cosa ha canviat irremediablement. La crisi ha posat en evidència la forta interdependència de les nostres societats, revelant en cada sector tant les mancances com les fortaleces. En el sector cultural, la crisi sanitària, que va afectar de manera asimètrica les regions i els sectors creatius, continua fent notar els seus efectes. La covid-19 ha tingut un impacte especialment greu en les dones i ha agreujat les desigualtats de gènere. La interrupció total del turisme, el saqueig salvatge dels jaciments arqueològics, la informalitat les feines culturals, la fragilitat de l'estatus de l'artista i dels models econòmics dels museus i institucions culturals, l'exclusió digital i la desigualtat en l'accés als continguts culturals, tot allò són esquerdes que la crisi ha tret a la llum. De manera inversa, ha posat clarament de manifest l'impacte que la cultura exerceix en cadascun dels àmbits del desenvolupament humà, des de la inclusió fins a l'educació, del benestar a la resiliència, del diàleg a la construcció de la pau.

Ara que se celebra MONDIACULT 2022, hem recollit en aquest número del Correu de la UNESCO algunes il·lustracions de l'impacte de la cultura com a palanca de canvi en les nostres societats, cada cop més interconnectades i multiculturals. La realitat d'aquestes societats plurals ens crida a desenvolupar polítiques públiques adaptades a la varietat dels contextos, a repensar els ressorts de la cohesió i de la inclusió socials, de la participació ciutadana i d'un desenvolupament econòmic, social i ambiental a través de la cultura. La nostra generació té el deure de renovar el contracte social, d'acompanyar les generacions futures cap a l'aprenentatge positiu de la diversitat cultural, tant en la seva complexitat com en la seva capacitat d'enriquiment. També té el deure d'assegurar la transmissió dels coneixements, de les històries i de les tradicions mitjançant la protecció del patrimoni, i de tornar a forjar les solidaritats a totes les escales de les nostres societats.

“ La cultura és el nostre bé públic mundial més poderós

La cultura és allò que ens defineix en el temps i l'espai, el nostre ancoratge passat i present, la nostra línia d'horitzó. La cultura representa un recurs inesgotable i renovable, que s'adapta als contextos canviants i desafia els humans en primer lloc, en la seva capacitat d'imaginar, crear i innovar. La cultura és el nostre bé públic mundial més poderós. En paraules de Javier Pérez de Cuéllar, exsecretari general de les Nacions Unides, «només la cultura inspira els fins que donen sentit a la nostra existència». Avui, més que mai, necessitem recuperar sentit, necessitem universalitat, necessitem la cultura en tota la seva diversitat.

*Ernesto Ottone R.
Subdirector General
de Cultura de la UNESCO*

La cultura, un bé públic mundial

Quaranta anys després de la primera edició, que es va celebrar l'any 1982, comença a la Ciutat de Mèxic al setembre la Conferència Mundial sobre Polítiques Culturals i Desenvolupament Sostenible (MONDIACULT). Particularment fructífers, els debats que han jalonat aquests quatre decennis han fet evolucionar considerablement la definició de la cultura, especialment obrint el camí al reconeixement del patrimoni viu i a la diversitat de les expressions culturals. Després de la crisi sanitària que ha afectat durament el sector cultural, aquest corre el risc de veure's amenaçat per reptes persistents, com els efectes del canvi climàtic sobre el patrimoni, l'evolució de l'estatus de l'artista o la lluita contra el tràfic il·lícit dels béns culturals. Aquestes qüestions – i unes quantes més – seran centrals a l'edició 2022 de MONDIACULT, que també servirà per reafirmar el lloc de la cultura com a bé públic mundial. El paper clau de la cultura com a vector de resiliència, inclusió i sostenibilitat és el que explora aquest número del *Correu*.

La primera Conferència Mundial de la UNESCO sobre Polítiques Culturals, celebrada a la Ciutat de Mèxic l'any 1982, va suposar un autèntic punt d'inflexió. Va ser la iniciadora d'allò que esdevindria les idees clau dels vincles funcionals entre la cultura i el desenvolupament de les societats per a les dècades següents. Paral·lelament a les manifestacions materials, creix la seva interdependència amb les expressions immaterials, cosa que ha obert el pas a la protecció del conjunt de les manifestacions que marquen el ritme dels nostres estils de vida, i a través de les quals es transmeten els coneixements i els valors entre generacions.

Aquesta concepció ampliada porta a la Recomanació de la UNESCO sobre la salvaguarda de la cultura tradicional i popular (1989) i obre l'àmbit del patrimoni de la humanitat a la «cultura viva» així com a les sinergies amb altres esferes de desenvolupament com el benestar i l'educació. Els idiomes, la música, la dansa, els rituals o l'artesanía ara tenen cabuda en l'àmbit cultural i avui dia es reconeix cada vegada més la seva importància socioeconòmica. Efectivament, com a encarnació de la memòria col·lectiva de les comunitats, aquesta herència viva i en evolució reforça el sentit d'identitat i pertinença, així com la resiliència i la capacitat de projecció cap al futur.

Vincle entre cultura i desenvolupament

Concebuda com el mirall de l'evolució de les societats, la cultura s'ha anat integrant progressivament a l'agenda internacional, mentre que el seu paper en el desen-

volupament sostenible i la defensa dels drets humans és cada cop més reconegut, en particular per la seva contribució a la cohesió social, l'ocupació i la innovació. El moviment dels anys noranta a favor de la diversitat cultural va estimular la dinamització dels recursos creatius, partint de la idea que si els esforços a favor del desenvolupament van fracassar tantes vegades en el passat, és per omissió o negligència de la importància del factor humà, constituït per la complexa xarxa de relacions i creences, la varietat dels valors i de les aspiracions, de les expressions creatives i de la imaginació. Aquest nou impuls es basa en la capacitat de la cultura d'ampliar «les eleccions de l'individu [...], les possibilitats ofertes a tothom per gaudir de bona salut, per ser educat, productiu, creatiu i per viure amb la dignitat i el gaudi complet dels seus drets de ser humà» (La nostra diversitat creativa, 1996).

La Declaració universal de la UNESCO sobre la diversitat cultural aprovada l'any 2001 va representar un pas decisiu per

reafirmar el vincle indivisible entre la cultura i el desenvolupament. Els principis de la Declaració van inspirar una sèrie de textos normatius adoptats pels estats membres de la UNESCO que van ampliar l'àmbit d'actuació de la cultura a la protecció del patrimoni cultural subaquàtic (2001), la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial (2003), la protecció i promoció de la diversitat de les expressions culturals (2005) i la conservació dels paisatges urbans històrics (2011). Un altre progrés: l'aprovació de la Declaració sobre la destrucció intencionada del patrimoni cultural l'octubre de 2003.

Recrear vincles socials

Aquesta evolució en la valoració del paper de la cultura no és purament conceptual. L'any 2004, durant la reconstrucció del pont de Mostar, destruït l'any 1993 durant la guerra de Bòsnia i Hercegovina, l'objectiu no era només restaurar un monument sinó superar el trauma col·lectiu, associant les diferents comunitats culturals, ètniques i religioses a la reconstrucció. Els Acords de pau de Dayton (1995), que van posar fi als enfrontaments a Bòsnia i Hercegovina, incloïen a les seves disposicions sobre el respecte dels drets humans una secció sobre la protecció del patrimoni cultural. Per primera vegada, aquest era reconegut com a dada fonamental en l'elaboració de la pau.

Més recentment, el 2014, l'ampli projecte liderat per la UNESCO a Timbuctú, al Mali, per a la reconstrucció dels mausoleus i la conservació dels manuscrits antics va il·lustrar, una altra vegada, la necessitat d'integrar la cultura en els esforços de pau. Tant el suport a la reconstrucció de la ciutat de

Font: *Repensar les polítiques a favor de la creativitat*, UNESCO, 2022

La cultura i la creativitat representen el **6,2 %** de tots els llocs de treball a tot el món

Font: *Repensar les polítiques a favor de la creativitat*, UNESCO, 2022

Mossul, a l'Iraq, en el marc del projecte de la UNESCO «Fer reviure l'esperit de Mossul», com les mesures de salvaguarda del patrimoni cultural i del sistema educatiu de Beirut al Líban, coordinades per la UNESCO, són iniciatives destinades a permetre a les comunitats de recrear vincles socials mitjançant la reconstrucció de monuments històrics i de barris sencers.

Expansió de la globalització

Al llarg dels anys, d'una conferència internacional sobre les polítiques culturals a l'altra, han sorgit altres temes. Durant la conferència d'Estocolm (Suècia) l'any 1998, en un context marcat pel ràpid creixement de la globalització, van ser protagonistes temes com l'accés a la cultura, la llibertat d'expressió, la governança participativa o el comerç de productes culturals. És cert que el desenvolupament de les tecnologies digitals començava a modificar profundament el consum i la distribució culturals. Perquè, si bé aquestes noves tecnologies permeten un accés sense precedents als continguts, donant lloc a un desenvolupament de les indústries culturals i creatives, també anaven acompanyades de reptes com la desregulació dels mercats, la necessitat d'una remuneració més equilibrada dels artistes i dels professionals de la cultura, la concentració econòmica, la bretxa digital o l'estandardització cultural. Problemàtiques que segueixen sent eminentment actuals.

El futur de les nostres societats es juga avui a una escala que és la del planeta. Tant el turisme de masses, com el creixement urbà incontrolat o els efectes

del canvi climàtic són unes amenaces per a determinats llocs emblemàtics inscrits a la Llista del Patrimoni Mundial, ja sigui Venècia i la seva llacuna, els arrossars en terrasses de les serralades de les Filipines, les illes Galápagos (Equador), la Gran Barrera de Corall a Austràlia o el bosc dels Cedres de Déu (Horsh Arz el-Rab) al Líban.

“

El paper de la cultura en el desenvolupament sostenible és cada cop més reconegut

Repensar la nostra relació amb el món

Durant la crisi de la covid-19, la cultura va demostrar la seva capacitat d'adaptació i resiliència, posant en relleu una solidaritat a dins del sector i, de manera més àmplia, en altres àmbits com l'economia, la sanitat i l'educació, durant els períodes de confinament. Tanmateix, també va revelar les fragilitats persistents del sector cultural, instant-nos a repensar profundament els seus fonaments.

Els conceptes forjats durant els darrers quaranta anys constitueixen una base conceptual que ha permès desenvolupar l'acció normativa i programàtica

de la UNESCO. Arran del programa per al Desenvolupament Sostenible per al 2030 i més enllà, la UNESCO ha d'assumir un paper clau a l'hora d'organitzar el diàleg internacional sobre les problemàtiques emergents en joc. Qüestions com la diplomàcia cultural, la lluita contra el tràfic il·lícit de béns culturals, així com el seu retorn i restitució als seus països d'origen, l'estatus de l'artista, la llibertat d'expressió, el pes de l'economia creativa, l'impacte de la transformació digital, el turisme cultural sostenible o el paper de la cultura en l'acció per al clima seran al centre de les reflexions a la Conferència de Ciutat de Mèxic. El seu objectiu no és només aclarir la nostra acció futura, sinó també reposicionar la cultura com a bé públic mundial.

Garantir l'accés a la cultura per a tothom – també en línia –, salvaguardar la diversitat cultural com a component essencial dels comuns mundials, garantir el ple exercici dels drets culturals enfront dels nous reptes, aquests imperatius no només depenen d'un compromís local i nacional, sinó també d'una acció global i concertada de la comunitat internacional en el seu conjunt. És el paper transformador de la cultura com a bé públic mundial que cal reconèixer per construir unes societats inclusives i solidàries. Aquest nou contracte social s'ha de construir tenint plenament en compte la cultura. La cultura és el nostre reservori de sentit, la nostra energia creativa, la que forja el nostre sentiment de pertinença, allibera la nostra imaginació i el nostre poder d'innovació i compromís al servei d'un futur més sostenible en benefici de la humanitat sencera. ■

4 de cada 10
responsables
d'institucions
artístiques i culturals
són dones

La UNESCO repassa a *The Tracker: Cultura i polítiques públiques* les problemàtiques en joc i els debats emergents sobre la cultura per al desenvolupament sostenible, que seran al centre de la Conferència MONDIACULT 2022.

Yalitza Aparicio :

« Cal tenir més en compte la diversitat al cinema »

Presència solar a la pel·lícula *Roma* d'Alfonso Cuarón, que es va emportar tres Oscars el 2019, l'actriu mexicana Yalitza Aparicio és una dona compromesa. Ambaixadora de Bona Voluntat de la UNESCO per als pobles indígenes des del 2019, també dona suport a la campanya de les Nacions Unides «Dic NO al racisme» i col·labora amb la Comissió Mexicana de Defensa i Promoció dels Drets Humans. Convençuda que l'educació juga un paper clau per afavorir la diversitat, també treballa per recaptar fons per a les escoles de Tlaxiaco, la seva ciutat natal.

Després de la seva nominació als Oscar, es va convertir en portaveu de les reivindicacions dels pobles indígenes. Com va néixer aquest compromís? Com es manifesta sobre el terreny?

La meua lluita pel reconeixement dels pobles indígenes no va néixer d'un dia per l'altre, em ve de dins des de sempre. Feia temps que havia entès que molt poca gent és conscient de la diversitat de la societat, principalment per la manca de presència i pluralitat dels pobles indígenes als diferents llocs de poder i als mitjans de comunicació. Llavors, quan vaig tenir l'oportunitat de compartir aquest sentiment amb la resta de la societat, no vaig dubtar a transmetre aquest missatge, perquè un canvi positiu en la societat requereix el suport de tothom. És un treball en equip.

En els darrers anys, la indústria cinematogràfica ha estat criticada per la seva manca de diversitat. Creu que les mentalitats estan canviant?

Durant molts anys, les poblacions indígenes han estat tractades per la indústria del cinema d'una manera molt estereotipada. Tanmateix, amb el temps, la societat ha començat a adonar-se fins a quin punt era important que els pobles indígenes i altres agents de la diversitat cultural fossin millor representats. Perquè, a través de les seves històries, comparteixen missatges d'inclusió amb el públic i apareixen com a exemples susceptibles de provocar canvis. Aquesta indústria té els seus propis estàndards, però hem començat a trencar algunes barreres en denunciar els prejudicis i en

▼ Yalitza Aparicio durant la cerimònia del seu nomenament com a Ambaixadora de Bona Voluntat de la UNESCO per als pobles indígenes l'octubre de 2019 a París.

proposar una visió més inclusiva mitjançant actes concrets. Tot i això, encara ens queda molt camí per recórrer per canviar les coses.

Què guanyarien les indústries culturals a obrir-se més a les cultures indígenes?

Una millor representació d'aquestes cultures permetria que la gent entengués millor la nostra identitat i la riquesa cul-

tural que existeix a tot el món, perquè cada cultura és un món per descobrir. A més, una major obertura ens ajudaria a desenvolupar una societat oberta al canvi i més inclusiva, no només en els discursos, sinó també en la vida quotidiana.

Quins són els principals obstacles per a la visibilitat dels pobles indígenes?

És probablement la manca de tolerància i de respecte de la diversitat, que es manifesta per actituds com la discriminació basada en la indumentària, el color de la pell o un cert tipus de fisonomia. La visibilitat dels pobles indígenes també s'enfronta a la desigualtat d'oportunitats i el desconeixement de les seves cultures úniques i autèntiques. La manca de reconeixement de les llengües indígenes és un altre obstacle important, perquè obliga els seus parlants a expressar-se en un altre idioma

El canvi positiu de la societat requereix el suport de tothom

per integrar-se a la societat, alhora que deprecien la seva llengua materna.

La cultura dels pobles indígenes està sotmesa a diverses amenaces. Com podem actuar per preservar-la?

Per preservar de manera col·lectiva la identitat cultural de cada grup, hem de prioritzar l'educació perquè només aquesta permet arribar al cor de les

persones i influenciar el seu desenvolupament. Però cal que aquesta educació sigui de qualitat i que doni als alumnes les eines que necessiten per tenir en compte la diversitat de la societat.

És en l'entorn educatiu, sigui escolar o universitari, on es pot sensibilitzar cada infant i cada jove sobre les diferències culturals, cosa que els permetrà de reconèixer el caràcter únic de cada individu, alimentat per la seva pròpia visió del món. ■

La llengua aimara no ha dit la seva última paraula

Des del maig del 2022, és possible traduir la llengua aimara amb el traductor de Google. És l'últim progrés tecnològic el dia d'avui per a aquesta llengua parlada per més de dos milions de persones a Bolívia, Xile i el Perú. No és l'únic. Des de fa uns anys, les aplicacions per a telèfons mòbils destinats a aquesta comunitat s'han multiplicat. Així és com Killa posa en relació els parlants d'aimara amb el personal sanitari. Felisa Yanapiri, una «assistent virtual», permet que les dones bolivianes coneguin els seus drets i surtin del cercle de la violència masclista. Totes aquestes iniciatives contribueixen a inscriure l'aimara en el paisatge tecnològic i a aturar el seu declivi.

Perquè malgrat el gran nombre de parlants, la situació de la llengua aimara, originària de la regió andina del llac Titicaca, continua sent fràgil. Aquesta llengua ameríndia, la tercera més estesa després del quítxua i el guaraní, és simptomàtica de la vulnerabilitat de les llengües indígenes. De les aproximadament 6.700 llengües que es parlen al món, es calcula que més de 2.300 són amenaçades perquè no es practiquen prou. La majoria són indígenes.

En associar la seva condició social desfavorida amb la seva cultura, diversos parlants de llengües indígenes solen renunciar-hi amb l'esperança de vèncer la discriminació. Però, una llengua que es mor provoca la pèrdua

irremeiable de coneixements únics en els àmbits cultural, històric i ambiental. És per cridar l'atenció sobre el seu declivi i la necessitat de preservar-les que les Nacions Unides van proclamar el Decenni Internacional de les Llengües Indígenes (2022-2032).

Tot i això, des de fa uns anys, la llengua aimara està donant signes de renaixement. Ha passat a ser llengua oficial a Bolívia i al Perú, i ara es beneficia d'un millor reconeixement polític i cultural. Per exemple, per primera vegada a la història d'aquest país, la televisió pública peruana emet des de fa poc uns telenotícies en llengües quítxua i aimara. Igualment, el patrimoni cultural immaterial de les comunitats aimara de Bolívia, Xile i el Perú va ser seleccionat al Registre de Bones Pràctiques de Salvaguarda pel Comitè de Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO el 2009.

Vestida amb la pollena, l'ampla faldilla tradicional boliviana i el bombí negre, Alwa simbolitza ella sola aquesta nova generació que no dubta a afirmar la dignitat recuperada de les poblacions indígenes. La noia, el nom de la qual significa «alba», és una de les primeres raperes aimara del seu país. Després de donar-se a conèixer a Tiktok, ara és a punt de treure el seu primer àlbum.

Nollywood es passa a l' streaming

Amb unes 2.500 pel·lícules realitzades cada any, la indústria cinematogràfica nigeriana s'ha imposat com a actor de primer pla al continent gràcies a un model de producció ràpida i de baix cost. Afalagat ara per les grans plataformes digitals, Nollywood fa avui un gir cap a produccions més ben finançades i més diverses.

Nollywood està en efervescència. D'ençà que les principals plataformes d' streaming, liderades per Netflix, cortegen els creadors locals, la indústria cinematogràfica nigeriana multiplica els projectes i les inversions brollen a raig. Després d'un llançament sonat el 2020, la plataforma nord-americana ja ha passat comanda de llargmetratges originals i ha engegat la batalla per a la innovació i el progrés dins de la indústria.

Per la seva banda Prime Video, el servei d'Amazon, va signar un acord el desembre de 2021 amb Inkblot Studios, la important companyia de producció africana que va donar al cinema nigerià alguns dels seus èxits més grans. És el primer acord de llicència mai signat per la companyia d' streaming amb una productora del continent. Amazon recuperarà els drets globals exclusius del catàleg d'Inkblot després de les estrenes.

De fet, a Lagos, cor comercial i creatiu de Nigèria, la moral està al màxim. Impulsats per aquesta obertura al públic mundial, els cineastes van vent en popa. L' streaming permet accedir als capitals, a les formacions i afavoreix una millora de les infraestructures. També arriba a una audiència reticent a anar als cines i amplia la gamma de títols disponibles. «Notem una evolució cap a la creació d'un altre tipus de pel·lícules», diu el director Imoh Umoren. «Rodem plans més ben enquadrats, pel·lícules inspirades en sèries musicals mexicanes ... Com que intentem competir amb els programes del canal americà HBO, això crea emulació.»

Ascensió fulgurant

La indústria cinematogràfica nigeriana, que va sortir de l'ombra a principis dels anys 90, ha experimentat una ascensió meteòrica, malgrat els seus defectes: en efecte, el punt fort del Nollywood inicial era principalment el seu volum. Es caracteritzava per les seves estrenes setmanals de pressupost baix. També li reprotxaven els seus mitjans limitats, guions inconsistents i diàlegs redundants. Si l'època va produir uns clàssics com *Living in Bondage*, *Glamour Girls* o *Nneka the Pretty Serpent*, les intrigues tendien a limitar-se a temes molts vistos com els drames conjugals, la venjança o la bruixeria.

Uns directors poc exigents produïen en cadena unes pel·lícules fetes de qualsevol manera, mentre que la indústria, en creixement, intentava respondre a una demanda insaciable de tot el continent. A principis dels anys 2000, Nollywood produïa fins a 50 pel·lícules a la setmana, per a un total anual de més de 2.500 títols. Aquesta producció estava desti-

nada sobretot a la televisió i es consumia sobretot en formats de vídeo o DVD. Fins que aquesta sobreproducció provoqués la saturació del mercat. «Quan s'ha de treballar amb un pressupost reduït, com era el nostre cas, es privilegien els drames perquè formen part de la vida de la gent», es defensa Naz Onuzo, un cofundador d'Inkblot.

Un enfocament nou

A principis dels anys 2000, els directors van començar a presentar la producció local als cinemes. Aquesta evolució va suposar un punt d'inflexió. A partir del 2006, la indústria cinematogràfica va començar a produir pel·lícules amb un enfocament nou. A Nigèria, aquesta nova onada, que tenia com a objectiu salvar una indústria que trontollava, va cristal·litzar amb *The Figurine*, de Kunle Afolayan. Volent millorar la seva tresoreria, directors com Afolayan, Chineze Anyaene, Obi Emelony, Stephanie Linus, Jeta Amata i Mahmood Ali-Balogun van adoptar una nova estratègia de màrqueting, que va tornar a portar el públic a les sales de cinema.

Gràcies als cinemes, els cineastes nigerians van poder atraure un públic provinent de les classes mitjanes urbanitzades. Llavors és quan Nollywood va entrar a l'època daurada de les preestrenes i de les grans campanyes de màrqueting a escala continental.

El problema és que Nigèria només comptava amb 77 pantalles el 2020 per a una població de més de 200 milions

L' streaming permet accedir als capitals i afavoreix una millora de les infraestructures

▼ El mercat d'Idumota, centre neuràlgic de la distribució cinematogràfica nigeriana en la dècada del 2000.

d'habitants, com ho indica l'informe de la UNESCO *La indústria cinematogràfica a l'Àfrica: tendències, reptes i oportunitats de creixement* (2021). Gairebé totes es troben a les grans ciutats. Per una altra banda, anar al cinema segueix sent un luxe en un país on el 40 % de la població viu per sota del llindar de pobresa.

Un altre obstacle és que el control que exerceixen alguns actors no facilita la distribució de les pel·lícules. Els directors

“
Nigèria només comptava amb 77 pantalles el 2020 per 200 milions d'habitants

nigerians han de tenir molta mà esquerra amb la indústria per aconseguir que les seves pel·lícules siguin acceptades i distribuïdes a escala nacional. El 2021, Mildred Okwo, una cineasta experimentada, va

veure com la seva pel·lícula, *La Femme Anjola*, quedava exclòs dels millors cines de FilmHouse Cinema, la distribuïdora més gran de Níger. «La nostra pel·lícula va ser desprogramada a la majoria dels cinemes. Suposo que per fer lloc a les seves pròpies pel·lícules. És la seva xarxa i fan amb ella el que volen», va piular la directora.

La piulada d'Okwo va suscitar nombroses reaccions a la indústria. Filmhouse està afiliada a la societat de producció i distribució FilmOne. Les dues companyies ofereixen als seus propietaris la possibilitat de fer pel·lícules, distribuir-les i utilitzar els seus cinemes millor situats per emportar-se la major part. Degut a la seva important quota de mercat, les pel·lícules més taquilleres han de quedar-se molt de temps en cartellera a Filmhouse. I per aconseguir-ho, els directors lluiten per ser distribuïts per FilmOne.

En un país àmpliament conservador, algunes pel·lícules considerades problemàtiques poden desagradar. L'abril de 2014, l'èxit mundial de *Half of a Yellow Sun* (*L'Altra Meitat del Sol*), adaptat del llibre de l'escriptora Chimamanda Ngozi Adichie, va ser rebutjat als cinemes durant mesos.

Aquesta pel·lícula sobre la guerra civil a Biafra, un episodi tràgic de la història de Nigèria, va restar congelada durant mesos.

Una glopada d'oxigen

En aquest context, l' streaming ofereix més llibertat. «Ens dona l'esperança de fer més pel·lícules, perquè sabem que si la pel·lícula no surt als cinemes, pot tenir una vida en streaming», subratlla Blessing Uzzi, la primera pel·lícula de la qual, *No Man's Land*, s'ha d'estrenar aquest any. «Sense les companyies d' streaming, no hauria fet la meua pel·lícula a Nigèria», diu.

Les quantitats abocades pels gegants de l' streaming permeten als cineastes ampliar la seva visió. Amb un millor accés als capitals, els productors locals es poden permetre el luxe de somiar una mica, de crear millors pel·lícules. Els efectes ja es poden percebre. Per primera vegada, Nollywood va atraure un pressupost d'un milió de dòlars: el darrer projecte d'Editi Effiong, un thriller polític titulat *The Black Book*. Rodat enmig de les bandes nigerianes de la droga dels anys vuitanta, encara no té data d'estrena. ■

L'escriptura, teler de mestissatge de la cultura islandesa

El 2015, es va inaugurar un taller d'escriptura per a dones en un districte d'immigrants de Reykjavík. Com a Ciutat Creativa de Literatura de la UNESCO, la capital islandesa va prendre aquesta iniciativa que va permetre obrir un espai de creació inèdit per als nouvinguts que continua prosperant.

Els Islandesos es consideren una nació de poetes i lectors. La tradició literària d'aquesta illa rocosa de 360.000 habitants situada a l'Atlàntic Nord data del segle XIII, i la seva llengua ha evolucionat tan poc que les clàssiques sagues vikingues encara es poden llegir en el text original. Els llibres són el regal de Nadal més comú i el nombre de nous títols islandesos publicats cada any és molt important relacionat amb la mida modesta d'aquest grup lingüístic. Però l'aïllament i el proteccionisme lingüístic han mantingut durant temps els escriptors immigrants allunyats de l'escena literària.

«Quan em vaig mudar a Islàndia, no hi havia gaire lloc per a un escriptor d'origen estranger. El petit grup que formàvem tendia a reduir-se a la mínima expressió», diu Angela Rawlings, poeta i artista d'origen canadenc, que es va traslladar a Reykjavík a principis de l'última dècada. Però el context ha evolucionat, en part gràcies a un laboratori d'escriptura multilingüe que ella mateixa va dirigir.

«La primera planta a colonitzar una pedra nua és una molsa», diu Angela, que agafa un quadern per esbossar la seva al·legoria botànica de l'escena literària. «Penso millor quan escric dibuixant», diu, croquisant una roca i uns filaments de molsa. «Calen moltes molses per formar un bon sòl en què

les plantes pioneres puguin arrelar després.»

El 2015, durant cinc mesos, Angela va dirigir un taller d'escriptura gratuït i obert a totes les dones, independentment de la seva llengua original. L'organització d'aquest laboratori d'escriptura multilingüe forma part de les iniciatives de la capital islandesa com a Ciutat Creativa de Literatura de la UNESCO. Efectivament, des del 2011, Reykjavík és membre de la Xarxa de Ciutats Creatives de la UNESCO en reconeixement del paper actiu que té en la promoció del llibre. L'obertura de l'escena literària a una audiència més diversa és una de les missions que es va assignar la ciutat.

Evolució demogràfica

Perquè si Islàndia segueix sent una nació relativament homogènia, la seva població ha canviat radicalment en poques dècades. A finals de la dècada de 1990, només el 2% dels residents eren immigrants de primera o segona generació. Els habitants encara eren gairebé exclusivament blancs, portaven cognoms tradicionals (tots acabant en -son i -dóttir) i parlaven l'islandès. Un quart de segle després, el nombre d'immigrants va pujar al 16%. Aquest ràpid desenvolupament va suposar diversos

“

Quan em vaig mudar a Islàndia, no hi havia gaire lloc per a un escriptor d'origen estranger

reptes d'integració i de representació, tant políticament com culturalment.

El laboratori d'escriptura es va crear en una biblioteca de Breiðholt, el barri més divers de la capital a nivell ètnic i lingüístic. Les dones que van participar provenien de tots els horitzons. Algunes eren escriptores experimentades, d'altres totalment principiants; algunes somiaven amb publicar llibres, mentre que d'altres s'havien apuntat simplement per plaer. Un total de 15 dones que parlaven 22 idiomes es van reunir cada setmana i van compartir els seus escrits. Aquesta diversitat lingüística, segons confessa Angela, va requerir un enfocament no tradicional per escoltar, llegir i fer comentaris. «Existeixen altres mètodes per tractar la sensorialitat del text, que no posen l'accent sobre la semàntica ni la creació de sentit.»

Ewa Marcinek va ser una de les participants. Després d'una ruptura, va marxar de la ciutat de Wrocław, Polònia, i va arribar a Reykjavík on va trobar una feina al sector de serveis i es va esforçar per aprendre la llengua islandesa. «Per a mi, el taller va ser una oportunitat de tractar braç a braç amb dones motivades per preocupacions que s'assemblaven a les meves i, com que podia participar sense parlar l'islandès, em vaig sentir ben rebuda», diu.

Una revista multilingüe

El taller hauria pogut ser una experiència sense futur; ans al contrari, va ser el punt de partida d'un moviment que encara continua avui. Es va crear una comunitat unida i moltes dones van continuar reunint-se regularment després d'acabar-se el semestre. Ràpidament, el col·lectiu va organitzar esdeveniments dedicats a la poesia amb el nom d'Ós («desembocadura de riu» en islandès). Com que costava accedir a les revistes literàries locals, totes publicades en islandès, el col·lectiu va fundar la seva revista: Ós - The Journal. «Ens vam preguntar: a qui li interessarà la publicació de textos en anglès, polonès o espanyol? I a qui li interessin les veus de les dones immigrants? Vam pensar que res no canviaria si no ens en fèiem càrrec», explica Ewa. En cada número surten uns trenta escriptors, de manera que fins a 180 autors han publicat un text en diversos idiomes a la revista.

“ Ós ha canviat completament la situació de l'escena literària islandesa

Ós ha canviat completament la situació de l'escena literària islandesa per als nous i nous internacionals, proporcionant-los un espai on publicar les seves obres, independentment de la llengua. Ja era així quan va arribar Helen Cova, veneçolana. Es va en-

morar durant unes vacances a Islàndia i va decidir instal·lar-se a la petita illa nòrdica per casar-se. Somiava amb ser escriptora a Caracas, però mai havia considerat seriosament viure'n. Quan va parlar amb uns amics islandesos del seu projecte de llibres per a nens, immediatament la van orientar cap a Ós Pressan, una plataforma multilingüe per a la comunitat d'escriptores immigrants.

«Això em va ajudar moltíssim. Ós Pressan ja hi era i no vaig haver de crear-ho», confessa Helen per càmera web des de casa seva a Flateyri, un poble de pescadors de prop de 250 habitants situat als fiords de l'oest. Gràcies a Ós, va sentir a parlar del laboratori d'escriptura multilingüe que Angela va dirigir el 2019. Per a ella, va ser una revelació adonar-se que es permetia barrejar i explorar diferents idiomes, fins i

tot en un islandès aproximat. «Com a immigrant, tendim a fer aquesta barreja naturalment, però l'important és permetre-s'ho amb l'escriptura. Això és l'interessant d'aquests tallers: reforçar la confiança en una mateixa.» El seu recull de contes surrealistes: *Autosarcophagy, to eat oneself* (auto-sarcòfaga, menjar-se una mateixa) va ser el primer llibre publicat per Ós l'any passat. Redactat en anglès, es va publicar simultàniament amb la seva traducció islandesa.

Obrir el camí per a les generacions futures

La cara de la literatura islandesa està canviant; ara es publiquen llibres i col·leccions d'escriptors nascuts a l'estranger i que no porten els cognoms tradicionals. Més enllà encara, la música, →

▼ Portada de la revista literària islandesa Ós-The Journal (N ° 6-2022), que obre les seves columnes als nous i nous estrangers permetent-los publicar les seves obres, independentment de la llengua.

el teatre, el cinema i les arts visuals islandeses es diversifiquen; se senten més accents i la gent de color ara pot fer sentir la pròpia veu. Angela està encantada: «Això pot donar noves perspectives a un idioma tan antic i pot prolongar-ne l'ús. Cada vegada més gent fa servir l'islandès i estima aquest idioma.»

Ewa va més enllà en afirmar que la vitalitat de la cultura depèn de la integració dels immigrants. «La cultura i les arts han de correspondre a la realitat. Una cultura que ignora el 15 % de la població no és gaire viva. Cal veure-ho com una oportunitat: no és una amenaça per a la cultura, sinó una riquesa». El seu primer recull de poesia, *Iceland Polished*, que barreja l'anglès, el polonès i l'islandès per descriure l'experiència dels immigrants, el va publicar l'editorial més gran del país a principis d'aquest any. Es tracta d'un dels primers llibres d'una autora polono-islandesa que es publica al país, tot i que els polonesos constitueixen, amb diferència, la

© Patrik Ontkovic

▼ Taller d'escriptura dirigit per l'escriptora polonesa Ewa Marcinek a Reykjavik el juny del 2020.

minoria més gran. Ella espera que el seu exemple desperti vocacions, especialment entre els joves. «Si un adolescent polonès llegeix al diari que s'ha publicat un autor polonès, és un signe encorat-

jador per a ell. Per aquest motiu és tan important que uns relats i uns noms diferents tinguin el seu lloc en la vida cultural.» ■

ResiliArt: un esforç mundial a favor dels artistes i la cultura

Contractes precaris, horaris de treball irregulars, remuneració aleatòria: les dificultats a les quals s'enfronten els artistes no són noves, però es van accentuar durant la crisi sanitària que va afectar de ple les indústries culturals.

Aquesta és la raó per la qual la UNESCO va llançar, l'abril del 2020, ResiliArt, un moviment al qual s'uneixen professionals de la cultura de tot el món. El seu objectiu: informar sobre l'estat actual de les indústries creatives i donar la paraula als artistes i a la societat civil mitjançant debats en línia sobre qüestions com les conseqüències financeres de la crisi sanitària sobre els oficis de la creació, les mesures de suport als artistes o també els models de finançament per resistir les crisis, en particular mitjançant una millor protecció de l'estatus de l'artista.

En total, es van celebrar més de 300 debats, als quals van participar artistes i professionals de la cultura de més de 115 països. Van establir una sèrie de recomanacions sobre la implementació de mecanismes d'assessorament que associen la societat civil, la diversificació dels mecanismes de finançament dels projectes culturals, la

remuneració equitativa dels creadors a l'espai digital o també la conversió d'edificis no utilitzats en infraestructures culturals.

Llançada durant la pandèmia, la iniciativa ResiliArt té la intenció de continuar compartint dades i esforçant-se per sensibilitzar la gent a més llarg termini. Els punts de vista expressats durant les sessions constitueixen una gran font d'informació sobre la resiliència del sector creatiu per als governs, els que decideixen i el sector privat, per tal de reforçar la resiliència de les indústries culturals i creatives.

En preparació de la Conferència Mundial sobre Polítiques Culturals i Desenvolupament Sostenible de la UNESCO, MONDIACULT, organitzada el setembre de 2022, la UNESCO va ampliar ResiliArt per tal de recollir més opinions sobre les necessitats, les mancances i les possibilitats que evolucionen constantment. Sota el títol ResiliArt x MONDIACULT, s'han organitzat més de 50 debats, reunint artistes, professionals de la cultura, universitaris i activistes que desitgen contribuir a aquest moment històric per a les polítiques culturals.

A Beirut, Wijhat dona vida als projectes artístics

Des del 2017, aquesta organització amb seu a la capital libanesa ajuda desenes de creadors de la regió àrab a permetre'ls dur a terme els seus projectes o actuar a l'estranger.

A la sala del Teatre Tournesol de Beirut, una salva d'aplaudiments acull Eliane Raheb, directora libanesa experimentada, i Michel Jleilaty, el personatge principal del seu últim documental *Miguel's War*. A la pantalla, uns 200 espectadors descobreixen la història d'aquest antic milicià cristià de les forces libaneses, exiliat a causa de la guerra civil (1975-1990).

En aquest relat íntim, Michel desvela les seves parts d'ombra i els seus traumes. «Si el personatge és únic, el tema és universal», insisteix Eliane Raheb, que explica que va tenir problemes per finançar aquest projecte. «Al Líban, el sector cultural no pot comptar realment amb el finançament públic. Per tant, el cinema independent ha de buscar fons estrangers.» Però els projectes que es desvien de l'habitual o toquen temes sensibles tenen més dificultats per convèncer els inversors. «Per fer la meua pel·lícula, vaig posar molts diners →

“
Els projectes que es desvien de l'habitual tenen més dificultats per convèncer els inversors

© Tarek Moukaddem

▼ Amb el suport de Wijhat, el ballarí Serge Moawad va poder anar a fer una estada a l'Acadèmia Vaganova de Sant Petersburg (Federació Russa).

de la meua butxaca, diu Eliane Raheb. Després, vaig buscar finançaments més progressistes com la beca Wijhat.»

Finançat per l'ONG panàrab Mawred, que rep el suport de fundacions privades i actors internacionals com la Comissió Europea o el Swedish Art Council, Wijhat («destinacions», en àrab) permet que cada any una trentena de creadors de la regió realitzin projectes concedint-los una beca per valor de 7.000 euros. «Els nostres finançaments s'adrecen a tots els artistes àrabs sense distinció, independentment de la seva disciplina, notorietat o del seu país de residència. El nostre objectiu és permetre'ls marxar a l'estranger», explica Areej Abou Harb, directora del programa. Des del Marroc fins a Egipte, l'associació

vol promoure els intercanvis culturals del món àrab. «Entre la guerra a Síria i al Iemen, la inestabilitat a l'Iraq i la crisi al Líban, el món de la creació necessita suport més que mai», afirma Areej Abou Harb, a les seves oficines de Beirut.

Crisi econòmica

Colpejats de ple per la crisi econòmica, avui, molts artistes libanesos tenen problemes per viure del seu art en un país on la moneda nacional ha perdut el 95 % del seu valor en tres anys i on el salari mensual mínim no passa ara dels 30 dòlars, contra 450 abans de 2019. En un context com aquest, l'escena local està enfonsada i actuar a l'estranger és una veritable gimcana.

Sense la borsa de Wijhat, Fadia Loubani mai no hauria pogut portar la seva tropa de teatre femenina a Dinamarca el setembre passat. Les tres setmanes de gira a l'estranger van marcar les actrius per sempre. «Era com en un somni, somriu Hala, d'uns vint anys. Quina sort haver pogut veure alguna cosa diferent de la nostra vida diària!» Com les altres actrius de l'obra, és originària de Bourj El Barajneh, un campa-

ment de refugiats palestins situat al sud de Beirut.

«Fins que l'avió va aterrar a Copenhaguen, em vaig prohibir de cantar victòria», explica Maha, d'uns cinquanta anys, els cabells coberts amb un mocador de lleopard. «Tenia massa por d'acabar decebuda.» L'obra relata el seu dia a dia dolorós, sòbriament titulat *This is Us (Som nosaltres)*. Les sis actrius hi parlen d'amor, d'aïllament o fins i tot de les discriminacions que pateixen en una societat encara molt patriarcal. Una explica el rebuig de la seva comunitat, perquè el seu marit pateix esquizofrènia. Una altra, professora, la seva lluita per l'educació i l'emancipació de les dones. Una tercera, la mort per coronavirus del seu marit per falta d'accés a l'atenció sanitària. «Ens vam guanyar el públic. Quan ploràvem, ploraven amb nosaltres. Quan riem, reien amb nosaltres», somriu Maha, sorpresa avui encara que la tropa hagi omplert totes les sales on van actuar a Dinamarca. «No pensava que les nostres històries interessessin tants desconeguts.»

El món de la creació necessita suport més que mai

© Albaqer Jafeer

▼ Imatge extreta de la pel·lícula documental *Take Me to the Cinema* (2021), del director Albaqer Jafeer, produïda amb el suport de Wijhat. A través de la història d'un soldat iraquí que va fugir del servei militar amagant-se a sales de cine, la pel·lícula planteja la qüestió del futur del cinema en aquest país.

▼ *Performance en solitari Another Lover's Discourse de l'artista Riham Issac, guanyadora de la beca Wijhat, en la qual qüestiona les relacions personals a les societats àrabs.*

Realitzar el seu somni

No tots els projectes poden ser finançats per Wijhat: cal que una institució establerta a l'estranger doni primer la llum verda per acollir una tropa, un artista en residència o exposar una obra. Així és com el ballarí Serge Moawad es va poder beneficiar d'una beca per fer una estada a la prestigiosa Acadèmia Vaganova de Sant Petersburg, Rússia, gràcies a la qual va poder perfeccionar

la seva tècnica «amb els millors professors del món».

Procedent d'una família modesta, sabia que les possibilitats que tenia eren limitades. «Al Líban, no hi ha cap estructura per als ballarins de ballet professionals. Feia feines ocasionals que em permetien pagar-me els viatges a Europa. Així és com vaig poder anar a Bucarest o Praga. Però amb la devaluació de la lliura libanesa, s'ha fet molt difícil.»

Ara, el jove de 21 anys viu a París, on s'ha incorporat a una companyia de dansa. «Sense la meua visita a Sant Petersburg, segur que avui no faria això», afirma el ballarí de cabell arrissat, la cara emmarcada per unes ulleres primes. «Gràcies a Wijhat, vaig poder fer realitat el meu somni.» Serge somia tornar un dia al Líban per fundar-hi una escola de dansa «i transmetre la meua passió a la nova generació». ■

Professora de l'Escola de Sociologia de la Universitat de Soochow, Wang Qin centra la seva recerca en la història i el desenvolupament dels recursos informatius i el seu ús.

A Suzhou, la nit pertany al patrimoni cultural

Famosa pels seus canals, ponts i jardins clàssics, la ciutat de Suzhou, a l'est de la Xina, utilitza la tecnologia digital per explotar el seu ric patrimoni cultural i fer prosperar l'economia de la ciutat. Des del llançament de la iniciativa «Gusu 20h30», els visitants hi acudeixen de dia però també de nit.

Venedors de vestits tradicionals xinesos feinejant entorn dels seus clients, turistes envoltats d'una miriada de productes: l'escena del mercat nocturn del carrer Canglangting de Suzhou, ciutat creativa de la UNESCO, recorda estampes xineses antigues.

Situada a la província de Jiangsu, la ciutat de Suzhou disposa d'un ric patrimoni arquitectònic i artístic que la converteix en una important destinació turística. Alberga sis elements del patrimoni cultural immaterial i dos llocs del patrimoni mundial de la UNESCO, especialment els Jardins clàssics de Suzhou, on es troba el pavelló Canglang. Aquest lloc és l'escenari d'una experiència immersiva on els espectadors descobren en directe les peregrinacions

de Shen Fu i la seva muller Yun, els dos personatges de la novel·la autobiogràfica escrita fa més de dos-cents anys per l'escriptor xinès Shen Fu, *Sis relats al fil inconstant dels dies*. Els visitants segueixen les passejades pel jardí de la parella que duu uns vestits brodats amb seda de Suzhou, observant-los com preparen el te, contempen la lluna, cremen encens, practiquen l'arranjament floral, componen poemes, escolten música i canten melodies.

Òpera revisitada

L'adaptació immersiva d'aquesta obra clàssica gaudeix d'un gran èxit: les quasi dues-centes representacions organitzades des del 2018 han atret 25.000 espectadors en menys de dos anys, un rècord nacional per a una òpera revisitada.

Sis històries al fil inconstant dels dies incorpora elements de l'òpera Kun Qu – una forma d'òpera xinesa que combina cançó, narració i un complex sistema de tècniques coreogràfiques, acrobàcies i gestos simbòlics – en els jardins clàssics de Suzhou i als barris antics de la ciutat travessats per canals, com Zhouzhuang i Tongli. Aquesta actuació forma part de la iniciativa «Gusu 20h30», posada en marxa el desembre de 2019 pel districte de Gusu de la ciutat de Suzhou per fomentar la reinterpretació

del patrimoni cultural de la ciutat i atraure visitants amb diferents mitjans: espectacles, visites, gastronomia, compres, etc. L'objectiu és impulsar l'economia i les indústries culturals i creatives nocturnes de Suzhou ampliant l'accés a la cultura i diversificant l'oferta per, a terme, crear llocs de treball. Es tenen en compte diverses etapes de la cadena de producció cultural, com ara la concepció, la fabricació, el transport, el màrqueting i la gestió.

Turisme nocturn

La iniciativa «Gusu 20h30» integra el patrimoni cultural dins formats innovadors, creatius i sovint digitals. El programa de visites turístiques nocturnes inspirat en l'edat d'or de Suzhou n'és un exemple: aquesta experiència interactiva dona vida als carrers de vianants mitjançant interaccions en temps real, hologrames i efectes de llum. Ofereix als visitants una mostra de la cultura local i proposa itineraris que combinen gastronomia, allotjament, excursions i entreteniment.

La primera edició nocturna, organitzada l'abril de 2020, va atreure uns 180.000 visitants, un èxit que va contribuir a consolidar l'economia després de la pandèmia de la covid-19.

“

La iniciativa «Gusu 20h30» encoratja la reinterpretació del patrimoni cultural per atreure els visitants

▼ Vista nocturna de la ciutat de Suzhou.

Aquest programa turístic nocturn reproduïx la prosperitat de Suzhou tal com apareix a L'Edat d'or de Suzhou, una cèlebre pintura de gènere de 1759. Aquesta relíquia cultural xinesa representa parades on venen seda, instruments musicals, te i porcellana. Les muralles, els canals, carrers i carrerons històrics que hi apareixen continuen existint i formen part del patrimoni cultural de la ciutat.

Endinsar-se al cor del patrimoni immaterial

Els esforços desplegats per fer valer el patrimoni cultural de Suzhou no es limiten als carrers de la ciutat, també s'han traslladat al món digital.

Així, els visitants que recorren el canal «Feiyiban» a Douyin, una xarxa social per compartir vídeos, poden endinsar-se al cor del patrimoni cultural descobrint el treball realitzat per

“
L'èxit de la primera edició nocturna va contribuir a la consolidació de l'economia després de la pandèmia de la covid-19

brodadores que presenten els punts de Suzhou i expliquen les tècniques utilitzades. Els jugadors d'*Honor of Kings*, un joc en línia molt popular, poden veure aquests punts de brodat a la roba dels personatges. Quant als visitants

que entren a la sala dels experiments digitals del Museu de Suzhou, descobreixen amb tots els sentits els 24 períodes solars, el tradicional calendari lunar xinès creat per pagesos, també inscrit a la Llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

Aquestes iniciatives mostren com la creativitat i la innovació digital permeten revitalitzar un patrimoni cultural ric així com l'economia que s'hi associa, un concepte que ha donat els seus fruits a Suzhou impulsant l'economia nocturna amb força. El setembre passat, més d'11.000 empreses van participar en les activitats nocturnes. El 2021, la despesa per càpita de Suzhou en educació, cultura i entreteniment va augmentar un 32,7% respecte a l'any anterior. ■

Bastir l'essència de la cultura: un sector resilient

Cristina Yáñez de Aldecoa
PROFESSORA DE LA UNIVERSITAT D'ANDORRA

La Conferència Mundial sobre Polítiques Culturals i Desenvolupament Sostenible és un Compromís de la UNESCO per **fomentar un diàleg inclusiu i de la pau sobre la cultura**, en tots els àmbits de la societat. La cultura i la sostenibilitat funcionen com a eines de cohesió i **la cultura i els seus valors intangibles han de ser motor i palanca de canvi per a la construcció de l'Agenda 2030**.

Des de fa dècades, la UNESCO dona suport a la cultura i a la defensa de la diversitat cultural com a dret inalienable dels pobles. Convida als seus estats membres a fer una reflexió sobre com han de ser les polítiques culturals, en un món en què a causa de les circumstàncies globals, la cultura ha quedat relegada a un segon pla.

Esdevé imprescindible repensar quines són les polítiques governamentals que caldria tirar endavant; unes polítiques valentes i estratègiques, que rellin les necessitats de la societat i que responguin a les inquietuds del sector cultural, per afavorir-ne els processos de creació dels seus professionals i que estimulin el consum cultural. En definitiva, generar un ecosistema favorable que empenyi i doni les garanties als diferents creadors i agents culturals per desenvolupar la seva activitat.

En aquesta visió estratègica de polítiques culturals renovades, sorgeix el concepte de "ciutadania cultural". El concepte de ciutadania moderna al món occidental és un producte de les revolucions de finals del segle XVIII i principis del XIX, derivats de l'il·luminisme i elaborats per J. Rousseau, que justifiquen els drets econòmics, socials i culturals, concebuts com a la base dels drets constitucionals universals. La primera referència a aquests drets la trobem en la "Declaració dels Drets de l'home i del ciutadà" del 1793, en què es fa referència no tan sols a l'obligació de l'estat de garantir els mitjans de subsistència a través del treball, sinó també el dret a l'educació universal. Aquests drets albiren el que serà, en segles posteriors, concretament al segle XX, l'anomenat estat del benestar que ha de venir a garantir aquests principis i drets. No serà, però fins a la "**Declaració Universal dels Drets Humans**"¹, adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, el 10 de desembre de 1948, que **sorgeix la cultura com a dret**. Aquesta Declaració incorpo-

ra els drets culturals, fins al punt que a finals del 1980 els termes "cultura i política" queden imbricats donant peu al naixement del terme: "ciutadania cultural".

Consegüentment, la concepció centreeuropea de la política cultural és un llegat del despotisme il·lustrat i la seva gestió directa de les principals institucions culturals.

Article 22: "Tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social i a obtenir, mitjançant l'esforç nacional i la cooperació internacional, segons l'organització i els recursos de cada país, la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seva dignitat i el lliure desenvolupament de la seva personalitat." **Declaració Universal dels Drets Humans**

Per entendre l'esfera de l'acció política, amb la globalització i tenint en compte els contextos canviants, esdevé necessari no tan sols considerar els contextos culturals diferenciats, sinó que també cal incloure l'evolució de la societat dins les polítiques culturals. **L'emergència dels nous conceptes de cultura i desenvolupament sostenen la idea que la globalització tendeix a culturitzar l'economia i la política**. Per tant, cal analitzar l'impacte de la cultura sobre l'economia i el desenvolupament, per entendre la cultura, no només com a un dret, sinó com un bé públic (Bonet i González-Piñeiro, 2022; Yudice, 2019).

La Covid-19 va comportar un canvi de prioritats en què les **inversions en cultura van quedar relegades**; ràpidament, tots els beneficis que la cultura havia aportat a la societat durant el confinament van passar a ser secundaris. **La tendència a la baixa en inversió pública en cultura hauria de poder revertir-se**, el que suposaria un canvi de prioritats i una **reformulació de les polítiques per posar en valor la cultura com a un bé públic cabdal**.

Aquest descens en la inversió pública va agreujar la vulnerabilitat econòmica i social

dels artistes i professionals de la cultura. Segons dades de la UNESCO, s'estima que el 2020 es van perdre 10 milions de llocs de treball a les indústries culturals i creatives. **La crisi va evidenciar encara més les carencies i la precarietat del sector i va engrandir l'esclatxa en l'accés digital i en un accés desigual als continguts culturals**. Tot i que la globalització ha aportat una multiplicitat de canals de creació, de consum i espais per compartir per als ciutadans, l'absència d'un marc regulador ha deixat desprotegits als artistes i les seves obres. Esdevé necessari la regulació dels drets d'autor, garantir la llibertat d'expressió, la seguretat en línia i els nous models de monetització, no sempre justos per als creadors.

En un moment post pandèmia **esdevé imprescindible la reconstrucció del teixit cultural i social, pel seu creixent pes econòmic**. Les activitats i les indústries culturals no tan sols impulsen el creixement, sinó que a més contribueixen a diversificar les economies nacionals, creen llocs de treball i generen ingressos. L'informe mundial de la UNESCO del 2022 "Repensar les polítiques en favor de la creativitat"², expressa la urgència de mitigar aquestes vulnerabilitats del sector cultural, agreujades per la crisi de la pandèmia, però també la necessitat d'aprofitar la fortalesa del sector per contribuir als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), fixats per a l'any 2030. Aquest informe examina les dades a escala mundial, regional i nacional i especifica que el 6,2% de tots els treballadors en l'àmbit mundial, operen en els sectors cultural i creatiu, la qual cosa representa una contribució de la cultura del 3,1% al PIB mundial.³

Els productes i serveis generats per **les activitats i indústries culturals són un potent vector del desenvolupament econòmic, social i cultural**, fet que suposa una font de valor afegit que va més enllà de la seva capacitat per generar llocs de treball i ingressos. S'afavoreix així un ecosistema creatiu que propicia l'expressió cultural i creativa, així com l'emprenedoria en un sector propens a invertir en talent, un intangible que suposa assumir riscos financers. L'aposta dels creadors i artistes facilita una diversificació de l'oferta cultural, on té cabuda qualsevol expressió cultural. La interacció dels diferents agents afavoreix unes sinergies que con-

tribueixen a diversificar les creacions i, així doncs, les opcions de consum cultural. La riquesa cultural, àmplia i diversa, i la solidesa del sector, **són un baròmetre per mostrar el grau en què les infraestructures i les polítiques culturals existents faciliten la creativitat, la innovació i l'emprenedoria empresarial cultural.**

Finalment, podem veure com la dimensió econòmica dels Indicadors UNESCO de cultura per al desenvolupament (IUCD) estan vinculats concretament amb l'ODM 1 (Objectiu per al Desenvolupament del Mil·lenni⁴), que persegueix la meta d'aconseguir ocupació plena i productiva i treball decent per a tots, dones i joves inclosos. Els IUCD intenten demostrar i posar en relleu el potencial de la cultura com a motor del desenvolupament econòmic susceptible de generar ingressos i crear llocs de treball.

L'actual Societat de la Informació i la Comunicació (SIC) viu un procés accelerat fruit de la interacció de tres factors claus, tecnològics, socials i polítics (Bonet i Négrier, 2018; Bonet i González-Piñero, 2022). En conseqüència, **cal reinventar-se, innovar i establir nous reptes per a la gestió cultural.** Cada cop és més necessari formar-se en l'obtenció i el desenvolupament de les competències digitals, per tal d'assolir una ciutadania responsable i capaç en ple segle XXI. Aquest és un procés gradual que suposa grans reptes per a les institucions educatives, però alhora per a les organitzacions culturals, que han d'impulsar escenaris diversos i acollir propostes més interdisciplinàries, capaces de connectar amb unes audiències cada vegada més segmentades i amb uns mercats més internacionalitzats i competitiu. En aquest escenari, incert i canviant, cal identificar les necessitats del sector, així com analitzar de manera quirúrgica els hàbits de consum i els interessos dels

diferents públics.

La digitalització i les noves tendències del mercat, juntament amb els gustos canviants del públic, provoquen un canvi en els models de negoci i d'organització. Per adaptar-se a aquest nou paradigma caldrà transformar les indústries creatives i crear nous productes. Malauradament, la innovació no implica necessàriament una equitat més gran en l'accés a la cultura, o un major respecte per la diversitat cultural. Per tant, **l'aposta implica fomentar unes polítiques que afavoreixin escenaris diversos i inclusius que generin una cultura que aporti valors a la comunitat on s'insereix.**

Internet i les xarxes socials amplien els canals i les maneres en com connectar amb els diferents públics, una moneda de doble cara, ja que sorgeix el dubte de si aquest espai creat pels nous mitjans digitals i les xarxes socials pot funcionar com una veritable esfera de pensament i acció col·lectiva i, alhora, ser capaç de generar un impacte real en la política en un moment de desencís i desconfiança cap als mitjans tradicionals, que per a un sector de la població han deixat de ser un referent.

La cultura posseeix el poder del canvi transformador necessari per assolir els ODS, ja que per definició, la cultura forma part d'ésser humà, de les seves creences, conviccions i dels seus valors, base sobre la qual es construeix la resta. Tot i això, **l'Agenda 2030 no incorpora directament un objectiu dedicat a la cultura**, encara que sí que hi és present en altres ODS de manera transversal, i concretament a l'ODS 17, que fomenta les aliances inclusives de sectors, com el cultural. Per tal que els ODS i l'Agenda 2030 siguin una realitat, esdevé imprescindible incorporar l'àmbit de la cultura i les humanitats amb el compromís d'un ampli nom-

bre d'actors. Com esmenta l'informe REDES (Martinell i González-Haro, 2021, p. 15): "malgrat la cultura no ser un ODS per ella mateixa, el marc de treball dels ODS suposa una gran oportunitat, atès que li permet repensar la seva relació amb les audiències, analitzar el consum i identificar-ne nous públics potencials, i finalment, desenvolupar polítiques inclusives i transformadores, alhora que gràcies a la innovació, la recerca i el coneixement, generar una nova oferta i uns serveis".

En conclusió, **esdevé clau que la cultura esdevingui un bé d'accés universal**, per la qual cosa, és cabdal que els governs i les organitzacions mundials garanteixin espais per a la llibertat de creació i expressió, on la censura, les interferències o les pressions polítiques no hi tinguin cabuda. Conseqüentment, cal desplegar les eines i posar els recursos a l'abast per garantir un accés global, no discriminatori per a tota la població, que alhora afavoreixi un ecosistema legal i econòmic que beneficiï i incentivi la creació i la gestió cultural.

Bibliografia

- Bonet, L. i Négrier, E. (2018). The participative turn in cultural policy: Paradigms, models, contexts. *Poetics*, 66(1): 64-73.
- Bonet, L. i González-Piñero, M. (2022). *La innovación en la gestión de la cultura. Reflexiones y experiencias*. UBE Economía y empresa. <https://evemuseografia.com/wp-content/uploads/2022/08/9788491687504-Creative-Commons-1.pdf>
- Martinell, A. (coord.) (2022). *Cultura y Desarrollo Sostenible. Aportaciones al debate sobre la dimensión cultural de la Agenda 2030*, Red Española para el Desarrollo Sostenible (REDS / SDSN-Spain), Madrid. https://reds-sdsn.es/wp-content/uploads/2020/04/REDS_Cultura-y-desarrollo-sostenible-2020.pdf
- Yudice, G. A. (2019). Políticas culturales y ciudadanía. *Seção temática: Estudos Culturais. Educ. Real.* 44 (4) <https://doi.org/10.1590/2175-62368921>

© Gettyimages

La cultura és la gran aliada per al progrés dels infants

© UNICEF Afganistan 2022 Escola a Nuristan

Volem agrair des d'UNICEF l'oportunitat de fer una aportació a aquest «Correu de la UNESCO». Nosaltres treballem perquè tots els nens i nenes del món puguin gaudir de la seva infantesa, sense tenir cap altra preocupació. Això vol dir que puguin gaudir dels seus drets com a infants, puguin sobreviure i prosperar, tinguin la possibilitat d'aprendre i adquirir capacitats, que estiguin protegits de violència, explotació, abús, negligència, que tinguin accés a aigua neta, a serveis de sanejament i higiene, que visquin en un entorn segur i sostenible, i, finalment, que tots tinguin accés a una protecció social inclusiva i que visquin lliures de pobresa.

Tota aquesta llista (que no són més que els 5 objectius principals que UNICEF vol assolir pel 2030) vol aconseguir que els drets de la infància es converteixin en principis ètics perdurables i en normes de conducta internacionals a la vegada que siguin considerats com a part integrant del progrés de la humanitat.

Malgrat que pot semblar que aquests propòsits són típics dels països més pobres, aquestes necessitats són també ben paleses en el nostre entorn més proper. La privació material, l'abandonament escolar, l'obesitat infantil, la violència vers els infants, l'assetjament escolar són encara realitats innegables sobre les quals cal des-

plegar iniciatives de tota mena. Conforme les necessitats més bàsiques estan cobertes, ens tornem més ambiciosos i volem assolir majors nivells de benestar. Un cop els infants tenen prou aliments, volem que mengin saludable, quan ja van tots a l'escola aspirem a que parlin bé l'anglès, i que facin molt d'esport, volem que tots els que tenen capacitats diferents puguin anhelar una vida plena, i així successivament.

El progrés cultural potencia la millora material i a l'inrevés

Seria molt simplista qualificar la cultura com un luxe que només s'apareix quan les necessitats més bàsiques estan cobertes. La cultura, aquest bé comú de tota la humanitat, pot ser una estratègia molt subtil per fer una contribució decisiva a aquest progrés que volem per tots els infants. Per això aquesta aspiració d'UNICEF enllaça molt amb el propòsit de la UNESCO recollida en la Convenció sobre la Protecció i Promoció de la Diversitat d'Expressions Culturals, que vol assegurar el dret sobirà a promoure la diversitat cultural, garantir l'accés equitable a una panòpia rica i diversificada d'expressions culturals, que aspira a integrar la cultura en xarxes de desenvolupament sostenibles, que possibilitin l'expressió cultural de totes les societats, i, per suposat, promoure els drets humans i

llibertats fonamentals com a condició per a la protecció de la diversitat cultural.

El que volem dir és que és una relació de causalitat que va en les dues direccions: el progrés material fa possible l'avançament cultural, i a l'inrevés, a través del progrés de la cultura es pot fer possible la millora material. Per això volem remarcar la importància de la solidificació de la cultura com un bé comú per la societat. Com més arrelats i consolidats estiguin els sistemes culturals, més avançaran els infants en la seva educació, i així podran aspirar a millors nivells formatius que els permetran assolir millors feines. Com més consolidada estigui la diversitat cultural, menys probable serà l'existència de violència cap als o entre els infants, la discriminació de gènere envers les nenes o cap a les minories, i existiran majors nivells de participació en la vida pública. Com més creativitat cultural existeixi, més infants anhelaran millorar el seu propi nivell educatiu i a tenir una vida millor. Els exemples poden ser infinits.

Per a nosaltres és indubtable que la cultura és un immens aliat per al progrés dels infants de tot el món, i des d'UNICEF volem advocar perquè sigui, més que mai, un bé comú de tota la humanitat.

Albert Mora
Director UNICEF Andorra

La cultura, bé públic, riquesa, eina d'integració i de desenvolupament econòmic per a la Catalunya Nord

La cultura és una de les competències obligatòries atribuïdes al Consell departamental dels Pirineus Orientals (la Catalunya Nord) amb l'objectiu d'assegurar la valorització i la salvaguarda del patrimoni, de gestionar els arxius, les biblioteques, els museus, donant suport a la vida artística del territori. És competència compartida per l'administració regional (i estatal) encarregada de l'inventari del patrimoni, dels ensenyaments artístics, del suport a la creació, de la promoció de les llengües dites regionals.

La Catalunya Nord gaudeix d'un patrimoni cultural particularment ric i divers que va dels testimonis arquitectònics passats (castells, fortaleses, esglésies, jaciments arqueològics) fins a museus (de pintura, d'arts i tradicions populars com la Casa Pairal o Cal Mateu a Cerdanya) i múltiples festivals musicals (com Pau Casals), de cinema a Prada (Ciné Rencontres) i Perpinyà (Confrontation), de fotoreportatge (Visa per a la imatge), jornades literàries (Diades ponsianes a Illa), cultura popular (Identicat, castellers, sardanes...). Fins i tot l'original pintor Salvador Dalí va designar l'estació de Perpinyà com el "Centre del Món". A Cotlliure, entre la llum del Mediterrani i l'atragament de barques de pesca, inventaren la pintura fauve els Matisse i, Derain. Mentre Picasso, Braque, Manolo Hugué, Derain, Krémègne, Soutine, Deodat de Severac i molts altres, feien Ceret un focus d'art excepcional.

La cultura també s'expressa per la gastronomia, la literatura, la llengua (patrimoni immaterial més extensament compartit per tothom), les festes populars (aplecs, festes vallespirenques de l'os), els espectacles vivents (pessebres, teatre, manifestacions com Sant Jordi, festa inigualable del llibre, música, tradicions i danses).

La política cultural presenta una dimensió especialment important tant per a mantenir vives les riqueses del patrimoni, com també per a incentivar la coherència i la integració social. La cultura constitueix un element d'expressió identitària al mateix temps que és el gresol d'expressió certament sincrètica de poblacions d'origen molt divers (60% dels habitants de Catalunya Nord és nascut a fora del territori).

El Consell departamental, des de la Direcció de les polítiques culturals, mediateca i catalanitat, centra les seues intervencions en el suport als actors culturals i associatius, la difusió de les obres, la programació d'esdeveniments culturals. En 2021 va comptar 61 demandes de posada a disposició de paratges patrimonial, va organitzar la 6a edició del Premi del llibre vivent (amb 12.642 joves participants), va desplegar el Pla de desenvolupament de la lectura pública i de les mediateques, i va repartir 1,5 milions d'euros de finançament dels programes i accions de més de 250 organismes. Una petita mostra dels nombrosos eixos i camps d'intervenció en matèria de política cultural.

En un país poc industrialitzat i extensament terciaritzat com la Catalunya Nord, les activitats culturals tenen un paper clau per a l'activitat econòmica i la notorietat del territori. Un camp extremadament ric de perspectives i de creixement, en particular articulant les vivències i participació presencials de les manifestacions amb les eines numèriques i virtuals del segle 21. Un punt de trobada i col·laboració entre societat civil, institucions, poders públics i estudiosos.

Més detalls a <https://www.ledepartement66.fr/ca/tag/culture-ca/>.

Alà Baylac Ferrer

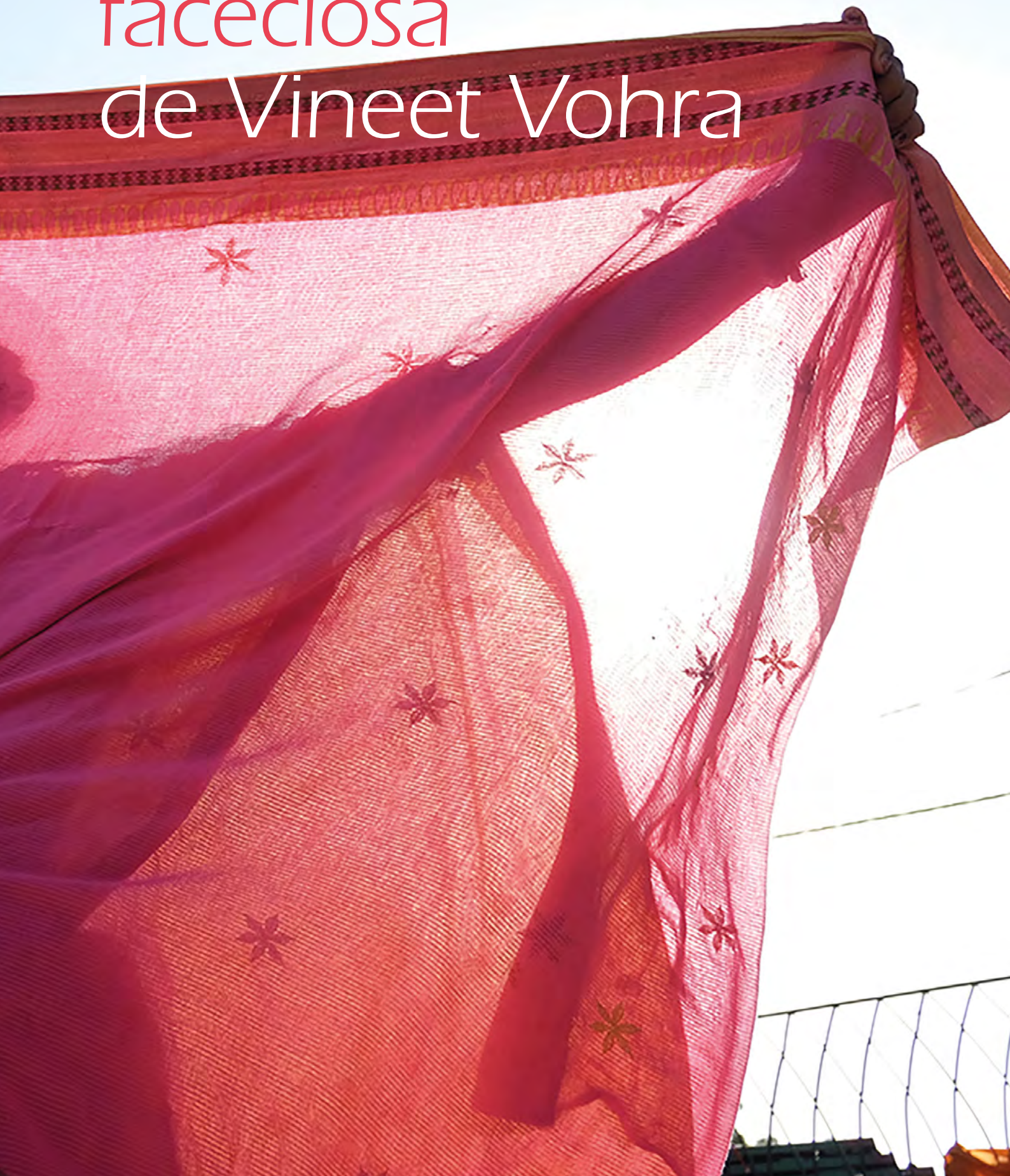

© Gettyimages

ZOOM

La Nova Delhi
faceciosa
de Vineet Vohra

Recorrent incansablement els carrers del seu país, l'Índia, Vineet Vohra capta amb picardia instantànies de la vida, tan improbables com efímeres. La visió d'aquest reconegut mestre de la fotografia de carrer és, de fet, l'antítesi dels tòpics de sempre sobre la megalòpoli índia.

Reivindica ser adepte de la serendipitat, aquest do de fer descobriments per inadvertència, copsa maliciosament moments insòlits de la vida quotidiana i els captura amb el seu objectiu, fent aparèixer aquí una porta amagada en un cartell publicitari, allà un gall amb cap d'home o un vianant el barret del qual es confon amb la fruita d'una parada.

Aquestes friccions de l'atzar espigolades pels carrers, inesperades, alegres, estan a l'abast de tothom, sempre que s'hi presti atenció. Les imatges de Vohra ofereixen un respir, obren lleugerament la porta a allò que és senzill, quotidià, banal, sublimat pel seu domini de la composició i la perspectiva. «El fotògraf s'enamora d'un moment. Li pertoca saber aprofitar aquest moment per captar-lo», explica. Vineet Vohra ho aconsegueix de primera. ■

© Cortesia de Refik Anadol Studio

▼ Obra de la sèrie *Unsupervised — Machine Hallucinations — MoMA Dreams* de l'artista digital turcoamericà Refik Anadol. La sèrie és produïda per un model de la IA que l'artista ha entrenat sobre metadades del Museu d'Art Modern de Nova York. Es posarà a disposició dels col·leccionistes en forma de NFT.

NFT : la febre de l'art digital

Estimulada per diverses vendes rècord, la febre dels «criptovalors no fungibles», aquests certificats de propietat protegits i autenticats que permeten adquirir obres d'art virtuals, s'ha apoderat del mercat de l'art. És cert que els NFT [de l'anglès non fungible token], apareguts fa uns anys només, ofereixen noves oportunitats d'ingressos per als artistes i inciten els museus a interessar-se per l'art digital. Però es tracta d'una autèntica revolució o d'una bombolla especulativa?

A bans de març del 2021, eren pocs els que havien sentit parlar de blockchains o de l'existència dels criptovalors no fungibles o NFT. La subhasta a Christie's del collage d'un artista anomenat Beeple (de nom real Mike Winkelmann) va canviar el panorama. Cal dir que l'obra *Everydays: The First 5.000 Days* [Cada dia: els 5.000 primers dies] es va adjudicar per la impressionant suma de 69 milions de dòlars.

Aquesta venda va convertir Beeple, fins ara un desconegut al món de l'art, en un dels artistes vius més cotitzats. Va generar titulars i va disparar un frenesí especulatiu a les plataformes de NFT.

Aquesta febre de l'or continua malgrat les successives caigudes que han afectat el mercat de les criptomonedes. Però passi el que passi, els NFT ja han canviat el curs de la història de l'art. Molts experts en art digital veuen en el preu desorbitat de l'obra de Beeple – que resta sense equivalent – la continuació d'una evolució que va començar a mitjan segle passat.

Un punt d'inflexió per a l'art digital

«Tots vam quedar sorpresos pels alts preus dels NFT, quan probablement no hauria d'haver estat així», admet Alfred Weidinger, director de l'Oberösterreichische Landesmuseum de Linz, Àustria.

«L'art digital no és nou. No ha deixat de desenvolupar-se, i fins i tot ja fa un cert temps que existeixen els NFT.»

Un dels museus supervisats per

La tokenització és una manera de transformar una obra d'art digital en un objecte únic

Weidinger, el Francisco Carolinum de Linz, celebra el 95è aniversari de Herbert W. Franke, un dels pioners de l'art digital, amb una exposició i la venda de NFT en benefici de la seva fundació. Aquest precursor austríac, també escriptor de ciència-ficció i físic, va produir art algorítmic abstracte amb ordinadors als anys seixanta ja.

Els NFT no són obres d'art en si mateixos. Es tracta de fitxes – o un certificat – dotades d'un codi únic mitjançant un protocol blockchain, una tecnologia d'emmagatzematge i transmissió de dades que pretén ser transparent, però també segura. Ethereum és el

que més es fa servir. Un NFT es pot associar a qualsevol mena d'informació: una acta de propietat, una entrada de concert, un mem d'Internet, una foto del vostre gat o fins i tot una publicació a les xarxes socials. Uns dies després de la venda de Beeple, el propietari d'una empresa de criptografia, Sina Estavi, va comprar per 2,9 milions de dòlars un NFT del primer tuit del director general de Twitter, Jack Dorsey (que va intentar vendre amb un gros benefici un any després, sense èxit: les ofertes no van superar els 6.800 dòlars).

Un objecte de col·lecció únic

L'aplicació dels NFT al món de les arts és la que ha generat més interès. Des del punt de vista de l'artista, la tokenització és una manera de transformar una obra d'art digital, infinitament reproduïble sense això, en un objecte únic que, per tant, pot ser venut i col·leccionat. Obre tot un món de possibilitats noves per als artistes que treballen en el camp digital.

«Els NFT són una eina fabulosa per a un artista», afirma Dirk Boll, president europeu de la casa de subhastes Christie's Europa i Orient Mitjà. Compara l'arribada de la tecnologia NFT amb la del material de bufat de vidre per a ús domèstic als anys seixanta: «Hi va haver un gran alliberament de creativitat en

l'art del vidre, ressalta. És un moment comparable que està vivint l'art digital.»

Considerat el primer NFT, Quantum, realitzat el 2014 per l'artista nord-americà Kevin McCoy, era el resultat d'una col·laboració entre l'enginyer Anil Dash i Rhizome, una organització afiliada al New Museum de Nova York. Entre les primeres obres de col·lecció es troba CryptoPunks, una sèrie de 10.000 personatges pixelats creats el 2017 per Matt Hall i John Watkinson.

Artistes digitals reconeguts com Refik Anadol, Kevin Abosch o Nancy Baker Cahill han adoptat la tecnologia NFT. Amb la seva Rocket Factory inspirada en la conquesta de l'espai, l'artista nord-americà Tom Sachs convida els col·leccionistes a adquirir l'NFT una part del seu coet digital. El coet físic es llançarà simultàniament i, si se'l recupera, el propietari o propietària de l'NFT també en rebrà fragments reals.

Públics nous

Els NFT han obert el món de l'art a públics nous. La generació de nadius digitals que les compren té un perfil demogràfic diferent del dels habituals de les subhastes i galeries. Molts entren al món dels NFT a través dels jocs d'or-

dinador i les criptomonedes, d'aquí el valor desmesurat atribuït a l'obra de Beeple, un artista format en animació i grafisme, que sovint satiritza el món de la tecnologia i introdueix al seu art referències a la cultura popular d'Internet.

En gran part alimentat, segons Dirk Boll, «per gent que no sap què fer amb

és «radicalment més especulatiu» que el mercat analògic. El creixement excepcional del valor observat el 2021 va ser «portat pels intercanvis a curt termini», assenyala, i afegeix que «de mitjana, els NFT d'art es tornen a vendre poc més d'un mes després de la compra».

Segons les dades del lloc web non-fungible.com, el valor de mercat total dels NFT s'acostava als 18.000 milions de dòlars el 2021, dels quals 2.600 milions concernien del sector artístic. Durant el primer trimestre d'aquest any, el volum de les transaccions ha disminuït lleugerament. El mercat va experimentar la seva veritable prova el maig del 2022, quan més de 300.000 milions de dòlars van ser eliminats en tres dies després d'una ensorrada de les criptomonedes.

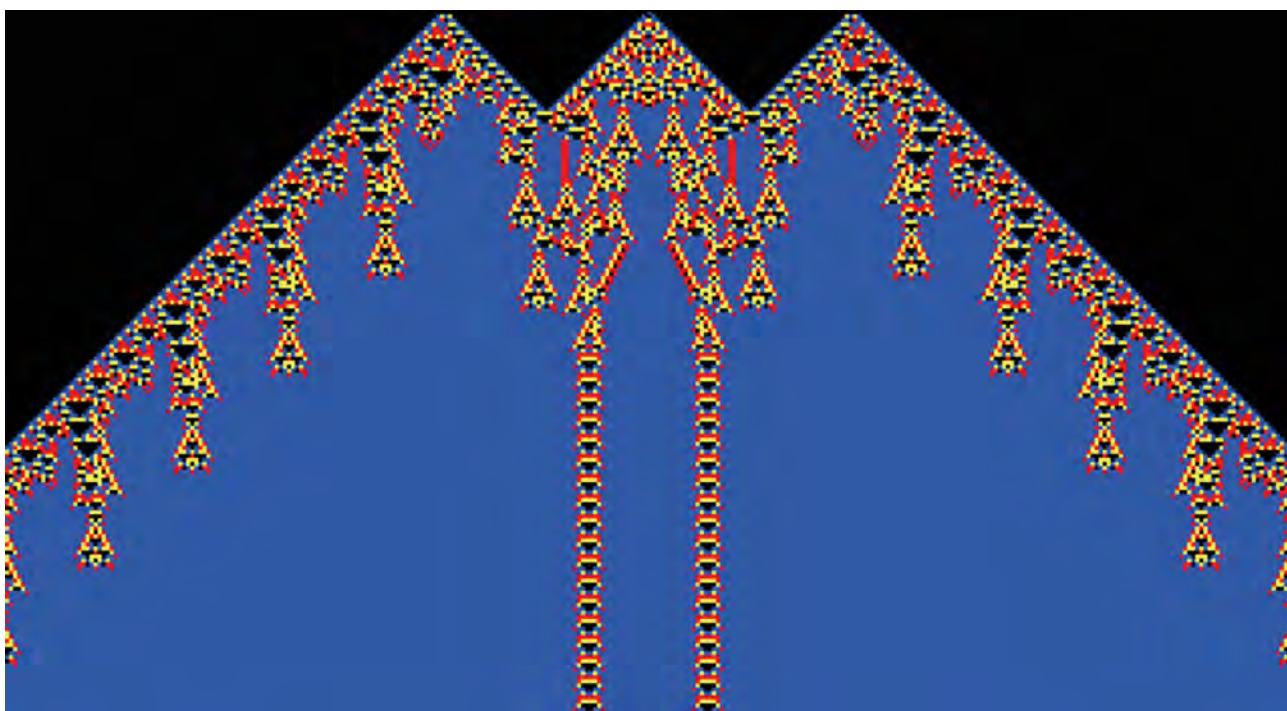
El moment de la veritat

Per a Dirk Boll, això també podria fer que el mercat maduri: «Arribarà el moment de la veritat», va declarar uns dies abans del crac. «La gent entendreà que entre els NFT hi ha un petit nombre d'obres d'art interessants i moltes que no ho són.»

Christie's i Sotheby's han penetrat ràpidament el mercat dels NFT. Unes galeries han seguit: l'agost de l'any pas-

“
El mercat de les NFT és radicalment més especulatiu que el mercat analògic.”

els seus diners criptogràfics», el mercat NFT no és gens tranquil. Tal com assenyala Marc Spiegler, el director mundial d'Art Basel, la Fira Internacional d'art contemporani que es reuneix anualment a Basilea (Suïssa), en el seu prefaci a l'informe del mercat de l'art 2022 d'aquest esdeveniment, aquest mercat

▼ Autòmats cel·lulars (1992-1998) de l'austriac Herbert W. Franke, un dels pioners de l'art informàtic, però també escriptor de ciència ficció i física.

© Herbert W. Franke / Archive art meets science

▼ Una de les 5.000 imatges que componen el collage de Beeple representa un tor gegant de cara a un home en un paisatge àrid.

▼ Detall de *Everydays: The First 5.000 days* compost de 5.000 dibuixos digitals que l'artista americà Beeple va realitzar al ritme d'un cada dia per mor de progressar en dibuix i grafisme. El certificat de propietat (NFT) d'aquest collage es va vendre 69 milions de dòlars el 2021.

sat, la König Galeria de Berlín també va llançar MISA que descriu com "la primera plataforma NFT del món de l'art."

Els obstacles però no manquen pas per als actors del mercat convencional, els quals tenen obligació de vigilància. Contràriament al propietari d'una obra d'art física, el de NFT no el posseeix: l'NFT es troba en una plataforma digital sobre la qual no té cap control. Què passa si la plataforma està en fallida? Tot i que el legislador s'esforci d'anivellar-se amb la tecnologia, aquest mercat roman força arriscat.

Un dels principals inconvenients és la petjada de carboni dels NFT: l'impacte de les emissions causades per la venda de NFT a la blockchain Ethereum equivaldria al d'un mes de consum elèctric per un habitant de la Unió europea. L'aparició d'una tecnologia més sostenible s'apropa i certs blockchains ja no són tan energívors. Els defensors dels NFT subratllen a més que el mercat de

l'art tradicional no és pas més respectuós de l'entorn, donats els desplaçaments aeris cap als salons, exposicions, biennals d'arreu del món, i les transferències d'obres d'un continent a l'altre.

Els museus segueixen la tendència

Els museus també han agafat el tren dels NFT i han venut criptovaloros d'obres clàssiques per compensar les pèrdues financeres degudes als tancaments imposats per la pandèmia de Covid-19. La Galleria degli Uffizi a Florència van vendre l'any passat un NFT del *Tondo Doni* de Miquel Àngel per 140.000 euros. Però no és pas vendre art, destaca Weidinger, que compara aquests criptovaloros a «magnets de nevera».

Dirk Boll els descriu igualment com a ruïnosa fòtils de botiga de museu: «Els museus aprofiten una finestra que no trigarà a tancar-se, perquè la gent entindrà que no és pas veritablement interessant, estima, piquen el ferro mentre és calent.»

Una finestra potser ja s'està tancant. Enguany, per Sant Valentí, el Belveder de Viena va proposar 10.000 NFT amb fragments del *Bes* de Gustav Klimt. Segons la premsa local, menys del quart tenia adquiridor a començ del mes de maig. Els que es negocien al mercat secundari tenen un preu inferior al l'iniçial de 1.850 euros.

Pocs museus han afegit NFT d'art digital a llurs col·leccions, continua Weidinger. El seu museu és l'únic a Àustria que n'ha adquirit. Una altra excepció notable és el ZKM (Centre d'arts i mèdies) de Karlsruhe, que va comprar NFT el 2017, quatre anys abans de la venda Beeple, i els dedica actualment una exposició titulada "CryptoArt: It's Not About Money" (CryptoArt: no és una qüestió de diners).

Tanmateix és el diner que ha sensibilitzat el gran públic als NFT. Per a Weidinger, la venda Beeple ha despertat els esperits, incitant finalment els museus a «refer llur retard i convertir-se a l'art digital». ■

“

Penso que la novel·la és una forma perfecta per descriure un món

▼ Eka Kurniawan a casa seva a Jakarta, Indonèsia (primavera del 2022).

Eka Kurniawan :

« M'agradaria viure envoltat de persones que llegeixen la literatura d'arreu del món »

Des de la seva primera novel·la publicada l'any 2002, *La bella és una ferida*, l'escriptor indonesi Eka Kurniawan construeix una obra que li val avui un reconeixement internacional. Pouant en els mites i creences del seu país, els seus relats singulars que mesclen truculència i poesia, fantasia i realisme, es tradueixen ara a més de trenta idiomes.

Vostè es va criar en un poble de Java, una illa del sud-oest d'Indonèsia. Com va arribar a la literatura? Quin tipus de lector era?

Vaig viure amb els meus avis materns fins als 10 anys, en un poble molt aïllat. Eren pagesos i treballaven principalment als arrossars. Aleshores no sabia res de literatura, però una dona gran, parenta de l'àvia, acostumava a explicar històries estranyes i màgiques a la veranda de casa per entretenir els nens. Per primera vegada, em sentia realment interessat en una història o en la forma que me l'explicaven. Més tard, vaig escoltar moltes obres de radioteatre.

El meu primer contacte amb la literatura, amb els llibres, va ser quan em vaig traslladar amb els pares a Pangandaran, una viletta de la costa sud de l'illa de Java. Anava a primària i, com que era nou al barri, no tenia amics. Per sort, hi havia una petita «biblioteca» a prop de l'estació d'autobusos: un quiosc d'un metre quadrat on llogaven llibres barats. Llegia moltes novel·les de terror i d'arts marcials, de vegades novel·les policiaques i romàntiques. En realitat, la majoria d'aquests llibres eren per a adults, però al propietari de la biblioteca no li importava massa la meua edat. En aquell moment, ja vaig començar a mirar d'escriure les meves pròpies històries.

On escriu?

Puc escriure a qualsevol lloc sempre que la gent em deixi escriure i no em parli. Quan vaig començar com a escriptor, solia escriure els meus contes a casa dels pares, a la cuina. La meua primera novel·la, la vaig escriure en una cambra de lloguer a Yogyakarta. Em vaig mudar a Jakarta el 2003 i vaig començar a escriure la meua segona novel·la en una llibreta, →

© Francisca Angela per a El Correu de la UNESCO

▼ Eka Kurniawan ha fundat l'editorial Moooi Pustaka per donar a conèixer autors estrangers al públic indonesi.

mentre esperava la meua xicota per anar a dinar amb ella. Avui dia escric a casa, però de vegades vaig al bar de la cantonada i hi escric (com ho estic fent ara mateix, responent a aquestes preguntes tot esperant que la meua filla surti d'escola).

També és periodista. Com se li va imposar la forma novel·lesca per descriure el món?

Vaig ser periodista durant un període molt curt. Vaig aprendre a fer periodisme en una revista universitària, després em van demanar que escrigués per a un magazín que volia publicar articles llargs anomenats de «periodisme literari». Llavors vaig llegir llibres de referència sobre el tema, com *Hiroshima*, de John Hersey, o *A sang freda*, de Truman Capote. Encara que les meves fonts d'influència siguin múltiples, he après molt del periodisme. Particularment sobre la meua manera de construir els esdeveniments com a elements narratius. Ja no treballo com a periodista d'ençà que van deixar de publicar el magazín. Vaig trobar una nova feina en una productora de cinema i vaig tornar a posar-me a escriure novel·les i narracions breus en el meu temps lliure. Penso que la novel·la és una forma perfecta per descriure un món. Em permet construir històries, seguint a la vegada un enfocament realista propi del periodisme i un enfocament fantàstic (de vegades insòlit), marcat per les novel·les barates que llegia d'adolescent o

els contes populars que explicava la dona gran quan jo era petit.

La seva llengua materna és el sondaanès, però escriu en indonesi. Quina relació té amb la seva llengua materna?

De fet, gairebé mai no escric en sondaanès (tot i que sé escriure i llegir en aquest idioma). El sondaanès correspon més a la llengua parlada que faig servir amb la família o amb alguns dels veïns. Com molts indonesis de la meua generació, he parlat indonesi des de la meua primera classe de primària, perquè és la llengua oficial a les escoles i administracions. Per tant, l'indonesi, per a mi, és una mena de llengua escrita des del principi, i no vaig haver d'adaptar la meua manera de pensar quan vaig començar a escriure. De fet, a Pangandaran, on vaig créixer, parlem diverses llengües: el sondaanès però també el javanès. Això em va permetre familiaritzar-me amb aquestes dues llengües, i després amb l'indonesi, que de vegades serveix de passarel·la entre persones que no s'entenen en les altres dues llengües. Com a escriptor, de vegades manllevo paraules o construccions gramaticals al sondaanès (i al javanès) si s'ajusta millor a la frase. En qualsevol cas, és un privilegi meu poder fer-ho.

“
Llegiem
García Márquez
com si la seva
obra estigués
situada en una
província tropical
d'Indonèsia!”

Ja a la publicació de la seva primera novel·la, *La bellesa és una ferida*, sovint s'han comparat els seus relats, que combinen el màgic i l'estrany, la gràcia i el terror, amb el realisme màgic de Gabriel García Márquez. Es reconeix en aquest parentiu?

Puc entendre que es faci aquesta aproximació. Vaig llegir moltes obres de García Márquez quan estudiava a la universitat, així com altres escriptors llatinoamericans. A finals dels anys noranta, tot allò relacionat amb l'Amèrica Llatina despertava molt d'interès, sobretot per motius polítics. Els estudiants van comparar Suharto amb els dictadors militars d'Amèrica Llatina, la influència dels líders religiosos (catòlics i islàmics) en la societat, les cultures místiques i la pobresa. Ens identificàvem tant amb aquesta literatura que podíem llegir García Márquez o qualsevol altre escriptor llatinoamericà com si la seva obra estigués situada en una província tropical d'Indonèsia!

© Francisca Angela per a El Correu de la UNESCO

A la seva segona novel·la, Home tigre, el personatge principal, que assassina brutalment una altra persona, atribueix les seves accions al tigre que té a dins. És una representació de l'animal que hi ha en nosaltres? Quin lloc tenen els mites en la seva escriptura?

En realitat, no es tracta d'una història psicològica i freudiana. Però per descomptat, se la pot llegir a través d'aquest prisma. Per ser sincer, des del meu punt de vista, el tigre és ben real. A Indonèsia, molta gent creu en aquests fenòmens. Com ja ho he dit, vaig créixer amb aquestes històries estranyes i creences mítiques. Tanmateix, no volia que la meua història pertanyés sols al registre fantàstic. Tot i els elements místics, volia que fos un testimoni del món on vivim, dels problemes a què ens enfrontem i de la política, és a dir, dels jocs de poder. Els elements místics dels meus llibres poden semblar familiars als meus lectors i això pot – espero – suscitar en ells una certa curiositat, però també obrir la porta al simbolisme. Això fa

De vegades em pregunto d'on ve aquest interès pels meus llibres, jo que vinc d'un lloc tan llunyà

que el lector també pot considerar el tigre de la novel·la com un símbol.

Ha llançat Moooi Pustaka, una editorial independent que publica títols estrangers traduïts de la llengua original a l'indonesi. Què el motiva a fer això?

Els darrers anys, els meus llibres s'han publicat a molts països, inclosos països amb una població molt reduïda, alguns són més petits que la mateixa ciutat de Jakarta, que té més de 10 milions d'habitants. De vegades em pregunto d'on ve aquest interès pels meus llibres, jo que vinc d'un lloc tan llunyà, amb una cultura i fins i tot un clima ben diferents. Tinc molta enveja. M'agradaria viure envoltat de gent que llegeix literatura d'arreu del món. Quan viatjo, sempre vaig a les llibreries i sempre em sorprèn la varietat de llibres traduïts publicats.

Això em va donar ganes de trobar aquesta mateixa diversitat a Indonèsia. És clar que algunes editorials ja van fer aquesta feina en el passat i la continuen fent, però encara queden moltes obres interessants per traduir. L'altre problema és que la majoria de llibres es tradueixen des de l'anglès, sigui quin sigui l'idioma original. Per a mi, això crea un biaix perquè les editorials americanes o angleses filtren el tipus de literatura que podem llegir. Crec que s'ha de fer l'esforç de traduir des de l'original, sobretot per a les obres que no són populars als països anglòfons. Amb alguns dels meus amics, ens van venir ganes de crear una petita editorial especialitzada en la literatura mundial i hem pogut concretar aquesta idea molt recentment. ■

La diversitat de les expressions culturals: inventari

Tot i que l'esfera cultural i creativa és un sector econòmic en plena expansió, pateix molt per la manca d'inversió, segons l'informe de la UNESCO *Repensar les polítiques a favor de la creativitat – La cultura, un bé públic mundial*, publicat el febrer de 2022.

El 2020 es van perdre prop de deu milions de llocs de treball a les indús-

tries culturals i creatives a tot el món a causa de la pandèmia de la covid-19. I si bé el trasllat accelerat dels continguts culturals i dels espectacles cap a les plataformes digitals és una tendència clara que va sorgir de la crisi, és urgent dissenyar uns sistemes de remuneració més equitatius per als artistes, els continguts dels quals es consumeixen en línia.

CULTURA I CREATIVITAT

INVENTARI

La cultura i la creativitat contribueixen a l'economia mundial

3,1% del PIB mundial **6,2%** del total dels llocs de treball

El valor afegit brut mundial de les indústries culturals i creatives s'ha reduït en

750 MILIONS DE DÒLARS
dels Estats Units el 2020.

EL 2020,

10 MILIONS

de llocs de treball al sector de la cultura i la creativitat a escala mundial.

MOBILITAT

Els artistes, especialment els dels països en desenvolupament, pateixen a l'hora d'accedir als finançaments, visats, informacions, formacions i infraestructures culturals.

Els titulars de passaports dels **països industrialitzats** poden visitar una mitjana de **169 PAÏSOS** sense visat

Els titulars de passaports de **països en desenvolupament** poden visitar una mitjana de **86 PAÏSOS** sense visat

El 79% de les residències d'artistes internacionals es troben a **Europa i Amèrica del Nord**

La mobilitat Sud-Sud continua sent difícil, en part per culpa de la feblesa dels vincles regionals

I DESPRÉS?

- Repensar la mobilitat d'una manera més accessible a nivell digital i més sostenible
- Proporcionar suport administratiu als artistes a més del finançament
- Garantir una representació paritària en matèria d'oferta de mobilitat
- Reforçar el suport a la mobilitat intraregional entre els països en desenvolupament

LA DIVERSITAT EN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

SEGUIMENT DE LES MANCANES ENTRE ELS ESTATS

El **48%** controla la representació equilibrada dels gèneres als mitjans de comunicació

El **51%** controla la independència editorial dels mitjans de comunicació

El **54%** controla els mitjans de comunicació en línia

El **59%** controla la diversitat de la propietat dels mitjans de comunicació

I DESPRÉS?

- Limitar la concentració de la propietat dels mitjans de comunicació, garantir la transparència i donar suport als mitjans locals
- Establir objectius per a una representació diversificada a la pantalla i fora de la pantalla
- Ajudar econòmicament la creació local per permetre que els mitjans de comunicació respectin les quotes de contingut
- Invertir en la recollida de dades, el seguiment i l'avaluació dels sistemes mediàtics

Font : *Repensar les polítiques a favor de la creativitat*, UNESCO, 2022

CONTINGUT EN LÍNIA

Les activitats en línia són en plena expansió
Entre el 2016 i el 2021, l'activitat en línia va explotar:

 **EL 62,1% DELS INGRESSOS
TOTALS DE LA MÚSICA**
provenia de la transmissió per Internet el 2020

N El nombre d'hores visionades
PER MINUT A NETFLIX
va passar de
69 444 A 584 222

 El nombre d'hores escoltades
PER MINUT A SPOTIFY
va passar de
38 052 A 196 917

I DESPRÉS?

- Dissenyar models de negoci que remunerin els creadors en línia de manera equitativa
- Invertir en continguts locals i millorar-ne la disponibilitat a les plataformes digitals

IGUALTAT DE GÈNERE

Iniciatives a favor de la igualtat de gènere implementades pels governs i les organitzacions de la societat civil (progressos per sectors):

La representació de les dones segueix sent baixa en:

El **53% dels països** recull i difon regularment dades per controlar **la igualtat de gènere** en els sectors

ALS ESTATS AFRICANS, aquesta xifra és del 17%, fet que il·lustra la marcada diferència entre les regions.

I DESPRÉS?

- Aplicar mesures d'acció de discriminació positiva en el reclutament, la promoció, el finançament i els premis i guardons
- Eliminar la precarietat del treball en el sector cultural, com ara els contractes a curt termini, les jornades llargues i les diferències de remuneració
- Fer esforços constants per mesurar i seguir els progressos en matèria d'igualtat i diversitat de gènere
- Adoptar i reforçar les polítiques i la legislació aplicable a favor de la promoció de la igualtat de gènere

Font: *Repensar les polítiques a favor de la creativitat*, UNESCO, 2022

Últimes publicacions

Le journalisme est un bien public (*El periodisme és un bé públic*)

Tendències mundials en matèria de llibertat d'expressió i desenvolupament dels mitjans de comunicació

Informe mundial 2021/2022

ISBN 978-92-3-200262-4

160 pàgines, 215 x 280 mm, tapa tova, 55 €
Edicions UNESCO

El periodisme independent està en perill. La ràpida erosió dels models comercials que garanteixen la sostenibilitat dels mitjans de comunicació ha agreujat una crisi contínua de la llibertat i seguretat dels periodistes a tot el món.

Durant els últims cinc anys, la regressió de la llibertat de premsa va afectar al voltant del 85% de la població mundial. Fins i tot als països amb una llarga tradició en matèria de protecció del periodisme lliure i independent, les transformacions financeres i tecnològiques van obligar a tancar molts mitjans de comunicació, especialment els que són al servei de les comunitats locals. La pandèmia de covid-19 que va venir després i el seu impacte en l'economia mundial han agreujat aquesta tendència i ara amenacen d'acabar amb els mitjans de comunicació independents.

L'edició 2021/2022 examina aquests reptes en el marc més ampli del « periodisme com a bé públic ».

Eaux souterraines : Rendre visible l'invisible (*Aigües subterrànies: fer visible l'invisible*)

Informe mundial de les Nacions Unides sobre la valoració dels recursos hídrics 2022

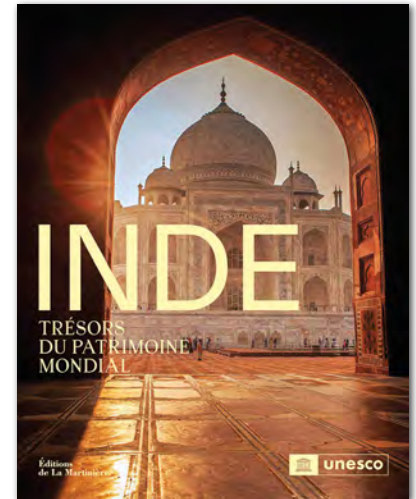
ISBN 978-92-3-200252-5

272 pàgines, 210 x 297 mm, tapa tova, 55 €
Publicat per la UNESCO per a ONU-Eau

L'edició 2022 de l'informe pretén enfocar la llum sobre les aigües subterrànies, cridant l'atenció sobre el seu paper específic, així com els reptes i oportunitats que presenten en el context de la valoració, la gestió i la governança dels recursos hídrics a tot el món.

Presentes a tot arreu a la Terra, tot i que la seva distribució és desigual, les aigües subterrànies – que constitueixen gairebé el 99% de totes les reserves d'aigua dolça líquida del planeta – poden aportar a les societats enormes beneficis socials, econòmics i ambientals, en particular pel que fa a l'adaptació al canvi climàtic.

Tanmateix, malgrat la seva importància cabdal, aquest recurs natural segueix sent mal entès i, per tant, infravalorat, mal gestionat i fins i tot malgastat. En un context marcat per una creixent escassetat de recursos hídrics a moltes parts del món, cada cop és urgent reconèixer l'immens potencial de les aigües subterrànies i la necessitat de gestionar-les amb prudència.

Inde

Trésors du patrimoine mondial (*Índia - Tresors del Patrimoni de la Humanitat*)

ISBN UNESCO Publishing 978-92-3-200248-8

ISBN La Martinière 978-2-7324-9923-9

240 pages, 230 x 285 mm, relié, 39,90 €
Éditions de La Martinière/UNESCO

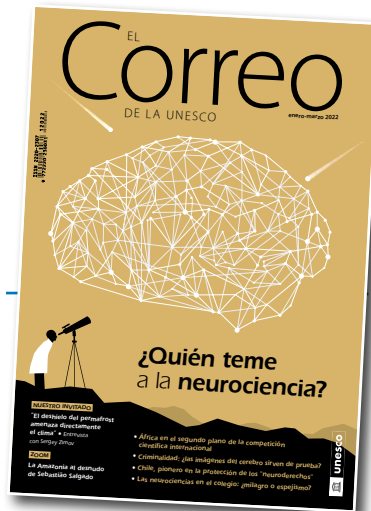
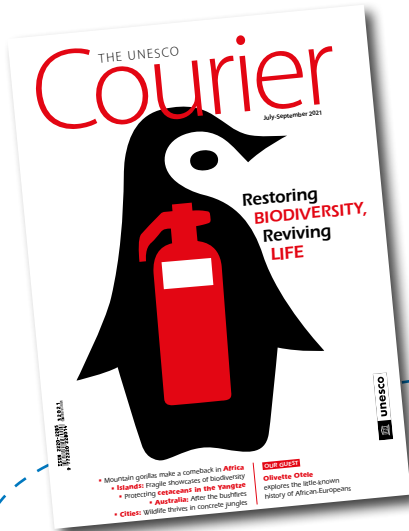
Terra de contrastos, l'Índia està jalonada de meravelles culturals i naturals que testimonien de la riquesa de la seva història. Actualment, quaranta llocs indis són inscrits a la Llista del Patrimoni de la Humanitat de la UNESCO. Tots s'han reunit aquí per primera vegada, descrits per especialistes i àmpliament il·lustrats.

La diversitat d'aquests llocs d'un valor excepcional per a la humanitat testimonia la multitud de les cultures i comunitats que han modelat el país: temples hindús de Khajuraho, coves budistes d'Ajanta, esglésies i convents catòlics de Goa, mausoleu mogol del Taj Mahal... També es troben a la Llista del Patrimoni de la Humanitat uns parcs i espais naturals notables, com el ferrocarril pintoresc de la regió de Darjeeling o el santuari de vida salvatge de Manas, dedicat a les espècies animals en perill.

Un viatge en imatges per l'Índia, un vibrant homenatge a la bellesa del país i a aquest patrimoni comú essencial a preservar.

Diverses veus, un sol món

Aquest número del *Correu de la UNESCO* es publica en anglès, espanyol, francès i xinès, així com en català, coreà i esperanto.

Rep cada trimestre un exemplar paper de l'últim número
o
subscriu-te a la versió digital 100% gratuïta.

Descobreix les nostres ofertes

<https://courier.unesco.org/fr/subscribe>

Mondiacult 2022
México

MONDIACULT 2022

LA CONFERÈNCIA MUNDIAL DE LA UNESCO

sobre polítiques culturals i desenvolupament sostenible

28 - 30 setembre 2022

